Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
της 28ης Σεπτεμβρίου 2017 [1]

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-397/16 και C-435/16

Acacia Srl
κατά
Pneusgarda Srl, πτωχεύσασας,
Audi AG
[αίτηση του Corte d'appello di Milano (εφετείου Μιλάνου, Ιταλία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]
και
Acacia Srl,
Rolando D'Amato
κατά
Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG

[αίτηση του Bundesgerichtshof (ανωτάτου ομοσπονδιακού δικαστηρίου, Γερμανία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Κανονισμός (ΕΚ) 6/2002 – Κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα – Άρθρο 110, παράγραφος 1 – Εξαιρέσεις από την προστασία – Χρήση για την οποία έχει χορηγηθεί άδεια – Ανταλλακτικά – Σώτρα (ζάντες) αυτοκινήτων – Έννοια του "συστατικού σύνθετου προϊόντος" – Απουσία απαιτήσεως να καθορίζεται η μορφή του συστατικού από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος – Ευρεία ελευθέρωση της αγοράς ανταλλακτικών – Απαίτηση χρήσεως για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφανίσεως – Μέτρα διασφαλίσεως που πρέπει να λαμβάνονται από τον μη δικαιούχο κατασκευαστή ή πωλητή – Υποχρέωση επιδείξεως επιμέλειας όσον αφορά την τήρηση των όρων χρήσεως από τους μεταγενέστερους χρήστες»

I. Εισαγωγή

1. Το Corte d'appello di Milano (εφετείο Μιλάνου, Ιταλία) και το Bundesgerichtshof (ανώτατο ομοσπονδιακό δικαστήριο, Γερμανία) υπέβαλαν στο Δικαστήριο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα [2].

2. Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ, αφενός, της Acacia Srl και της Pneusgarda Srl, πτωχεύσασας, καθώς και της Audi AG και, αφετέρου, της Acacia και του Rolando D'Amato καθώς και της Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG (στο εξής: Porsche), σχετικά με την κατασκευή και τη διάθεση στο εμπόριο εκ μέρους της Acacia σώτρων (ζαντών) που αναπαριστούν κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα των οποίων δικαιούχοι είναι η Audi και η Porsche.

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 ΕΕ 2002, L 3, σ. 1.

3. Με τα ερωτήματα που υπέβαλαν τα αιτούντα δικαστήρια ζητείται να διευκρινιστεί αν η Acacia μπορεί να επικαλεστεί, στο πλαίσιο των διαφορών των κύριων δικών, τη ρήτρα επισκευής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Η ρήτρα αυτή καθιερώνει εξαίρεση από την προστασία του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος υπέρ των ανταλλακτικών που χρησιμοποιούνται για την επισκευή σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφανίσεως.

4. Κατ' ουσίαν, θα προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα ερωτήματα αυτά ως εξής. Αφενός, τα σώτρα (ζάντες) αυτοκινήτου που κατασκευάζει η Acacia εμπίπτουν στην εν λόγω ρήτρα επισκευής, εφόσον χρησιμοποιούνται για την επισκευή του αυτοκινήτου προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφανίσεως. Αφετέρου, ένας κατασκευαστής ή πωλητής σώστρων (ζαντών), όπως η Acacia, μπορεί να επικαλεστεί την εν λόγω ρήτρα, εφόσον εκπληρώνει την υποχρέωση επιμέλειας όσον αφορά την τήρηση εκ μέρους των μεταγενέστερων χρηστών των προαναφερθέντων όρων χρήσεως.

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Ο κανονισμός 6/2002

5. Η αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού 6/2002, στην οποία γίνεται μνεία των ρητρών επισκευής που περιλαμβάνονται, αντιστοίχως, στον κανονισμό αυτόν και στην οδηγία 98/71/ΕΚ[3], ορίζει τα εξής:

«Η οδηγία [98/71] δεν επιτρέπει την πλήρη προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί της χρήσεως προστατευόμενων σχεδίων ή υποδειγμάτων για την επισκευή σύνθετου προϊόντος με σκοπό την αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, όταν το σχέδιο ή το υπόδειγμα εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε προϊόν που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα. Στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής σχετικά με την εν λόγω οδηγία, η [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή ανέλαβε να αναλύσει τον αντίκτυπο των διατάξεων της εν λόγω οδηγίας τρία χρόνια μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της στα εθνικά δίκαια, ιδίως όσον αφορά τον αντίκτυπό τους στους οικείους βιομηχανικούς τομείς. Υπό τις συνθήκες αυτές, θα πρέπει να μην προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, το σχέδιο ή το υπόδειγμα που εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε προϊόν που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος από του οποίου την εμφάνιση εξαρτάται το σχέδιο ή το υπόδειγμα, και το οποίο χρησιμοποιείται για να καταστήσει δυνατή την επισκευή σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, μέχρις ότου το Συμβούλιο [της Ευρωπαϊκής Ένωσης], προτάσει της Επιτροπής, καθορίσει την πολιτική του επί του θέματος.»

6. Το άρθρο 3 του κανονισμού αυτού περιλαμβάνει τους ακόλουθους ορισμούς:

«[…]

α) "σχέδιο ή υπόδειγμα": η εικόνα την οποία παρουσιάζει το σύνολο ή μέρος ενός προϊόντος η οποία προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του, και ιδίως από τη γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, την υφή ή/και τα υλικά του ίδιου του προϊόντος ή/και της διακόσμησης που φέρει,

β) "προϊόν": κάθε βιομηχανικό αντικείμενο ή χειροτέχνημα, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εξαρτημάτων που προορίζονται για συναρμολόγηση σε ένα σύνθετο προϊόν, της συσκευασίας και της παρουσίασης, των γραφικών συμβόλων και των τυπογραφικών στοιχείων, αποκλειομένων όμως των προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή,

3 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998, για τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων (ΕΕ 1998, L 289, σ. 28).

γ) "σύνθετο προϊόν": το προϊόν που αποτελείται από πολλά συστατικά δυνάμενα να αντικατασταθούν, επιτρέποντας την αποσυναρμολόγηση και την επανασυναρμολόγηση του προϊόντος.»

7. Το άρθρο 4 του κανονισμού 6/2002, που φέρει τον τίτλο «Προϋποθέσεις προστασίας», ορίζει τα εξής:

«1. Το σχέδιο ή υπόδειγμα προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα εφόσον είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα.

2. Το σχέδιο ή υπόδειγμα που εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε ένα προϊόν το οποίο αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος λογίζεται ότι είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα μόνο εάν:

α) το συστατικό, αφού ενσωματωθεί στο σύνθετο προϊόν, παραμένει ορατό κατά τη συνήθη χρήση του προϊόντος, και

β) τα ορατά χαρακτηριστικά του συστατικού πληρούν, αυτά καθαυτά, τις προϋποθέσεις ως προς τον νεωτερισμό και τον ατομικό χαρακτήρα.

3. Ως "συνήθης χρήση" κατά την έννοια της παραγράφου 2, στοιχείο α), νοείται η χρήση από τον τελικό καταναλωτή, εκτός από τις εργασίες συντήρησης, εξυπηρέτησης ή επισκευής.»

8. Το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, που φέρει τον τίτλο «Δικαιώματα που παρέχει το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα», ορίζει τα εξής:

«Το καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα παρέχει στον δικαιούχο του δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως και δικαίωμα να απαγορεύει σε οιονδήποτε τρίτο τη χρήση χωρίς τη συγκατάθεσή του. Κατά την έννοια της παρούσας διάταξης, ως χρήση νοείται ιδίως η κατασκευή, η προσφορά, η διάθεση στην αγορά, η εισαγωγή, η εξαγωγή ή η χρήση προϊόντος στο οποίο είναι ενσωματωμένο ή εφαρμόζεται το σχέδιο ή υπόδειγμα, καθώς και αποθεματοποίηση του προϊόντος για τους σκοπούς αυτούς.»

9. Το άρθρο 21 του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Ανάλωση δικαιωμάτων», προβλέπει τα εξής:

«Τα δικαιώματα που παρέχει ένα κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα δεν εκτείνονται στις πράξεις που αφορούν προϊόν στο οποίο έχει ενσωματωθεί ή επί του οποίου έχει εφαρμοσθεί σχέδιο ή υπόδειγμα που προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, όταν το προϊόν έχει διατεθεί στην αγορά, στο έδαφος της Κοινότητας από τον δικαιούχο του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος ή με τη συγκατάθεσή του.»

10. Το άρθρο 110 του κανονισμού 6/2002, που φέρει τον τίτλο «Μεταβατική διάταξη», προβλέπει τα εξής:

«1. Μέχρις ότου αρχίσουν να ισχύουν οι σχετικές τροποποιήσεις του παρόντος κανονισμού, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, δεν προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης.

2. Η Επιτροπή θα υποβάλει την πρόταση η οποία αναφέρεται στην παράγραφο 1 ταυτόχρονα με τις τροποποιήσεις που θα υποβάλει για το ίδιο θέμα, σύμφωνα με το άρθρο 18 της οδηγίας [98/71], λαμβάνοντας υπόψη τις τροποποιήσεις αυτές.»

Β. Το ιταλικό δίκαιο

11. Το άρθρο 241 του Decreto legislativo, n. 30, Codice della proprietà industriale (νομοθετικού διατάγματος αριθ. 30 περί του Κώδικα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας), της 10ης Φεβρουαρίου 2005 (*GURI* αριθ. 52, της 4ης Μαρτίου 2005), όπως τροποποιήθηκε με το Decreto legislativo, n. 131 (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 131), της 13ης Αυγούστου 2010 (*GURI* αριθ. 192, της 18ης Αυγούστου 2010), με τον τίτλο «Αποκλειστικά δικαιώματα επί των συστατικών σύνθετου προϊόντος», ορίζει τα εξής:

«Έως ότου η οδηγία [98/71] τροποποιηθεί κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 18 της οδηγίας αυτής, τα αποκλειστικά δικαιώματα επί των συστατικών σύνθετου προϊόντος δεν δύνανται να προβληθούν προς απαγόρευση της κατασκευής και πωλήσεως των συστατικών αυτών για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφανίσεως.»

III. Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

Α. Η υπόθεση C-397/16

12. Η Audi είναι δικαιούχος πλειόνων κοινοτικών υποδειγμάτων σώτρων (ζαντών) κράματος αλουμινίου.

13. Η Audi θεωρεί ότι ορισμένα υποδείγματα αντιγράφων σώτρων (ζαντών) αλουμινίου με το σήμα WSP Italy, που κατασκευάζονται από την Acacia και πωλούνται από τον ανεξάρτητο μεταπωλητή Pneusgarda, συνιστούν παραποιήσεις/απομιμήσεις των κοινοτικών υποδειγμάτων των οποίων είναι δικαιούχος. Ως εκ τούτου, ενήγαγε την Acacia και την Pneusgarda ενώπιον του Tribunale di Milano (πρωτοδικείου του Μιλάνου, Ιταλία), προκειμένου να αναγνωριστεί η προβαλλόμενη παράβαση και να απαγορευθεί η δραστηριότητα που ασκούν η Acacia και η Pneusgarda, κατασκευαστής και μεταπωλητής, αντιστοίχως, των επίμαχων προϊόντων. Κατά τη διάρκεια της ένδικης διαδικασίας επήλθε η πτώχευση της Pneusgarda.

14. Με την απόφαση 2271/2015, της 27ης Νοεμβρίου 2014, το εν λόγω δικαστήριο δέχθηκε την αγωγή της Audi διαπιστώνοντας ότι η εμπορική δραστηριότητα της Acacia, η οποία συνίσταται στην εισαγωγή, εξαγωγή, κατασκευή, διάθεση στο εμπόριο και διαφημιστική προώθηση αντιγράφων σώτρων (ζαντών), αποτελούσε παραποίηση/απομίμηση των έξι κοινοτικών υποδειγμάτων των οποίων την προστασία είχε ζητήσει η Audi.

15. Η Acacia άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής, ισχυριζόμενη ότι τα σώτρα (ζάντες) που κατασκευάζει εμπίπτουν στη ρήτρα επισκευής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002.

16. Το αιτούν δικαστήριο τονίζει ότι η λύση της διαφοράς της κύριας δίκης εξαρτάται από την ερμηνεία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Διευκρινίζει ότι, κατά την κρίση του, τα επίδικα σώτρα (ζάντες) εμπίπτουν στη ρήτρα επισκευής της διατάξεως αυτής.

17. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Corte d'appello di Milano (εφετείο Μιλάνου) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Προσκρούει[, πρώτον,] στις αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών εντός της εσωτερικής αγοράς, [δεύτερον,] στην αρχή της αποτελεσματικότητας των ευρωπαϊκών κανόνων ανταγωνισμού και της ελευθερώσεως της εσωτερικής αγοράς, [τρίτον,] στις αρχές της πρακτικής αποτελεσματικότητας και της ομοιόμορφης εφαρμογής του ευρωπαϊκού δικαίου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης [και, τέταρτον,] στις διατάξεις παράγωγου δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως η οδηγία 98/71 και, ειδικότερα, το άρθρο 14

αυτής, το άρθρο 1 του κανονισμού [(ΕΕ) 461/2010 της Επιτροπής, της 27ης Μαΐου 2010, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 3, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας (ΕΕ 2010, L 129, σ. 52),] και ο κανονισμός [124 της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη των Ηνωμένων Εθνών (ΟΕΕ/ΗΕ) – Ενιαίες διατάξεις σχετικά με την έγκριση τροχών των επιβατικών αυτοκινήτων και των ρυμουλκουμένων τους], ερμηνεία του άρθρου 110 του κανονισμού 6/2002, το οποίο προβλέπει τη ρήτρα περί επισκευής, αποκλείουσα το αντίγραφο σώτρου (ζάντας), το οποίο, από αισθητικής πλευράς, είναι πανομοιότυπο με το σώτρο αρχικού εξοπλισμού, που εγκρίνεται βάσει του ανωτέρω κανονισμού ΟΕΕ/ΗΕ 124, από το εννοιολογικό περιεχόμενο του συστατικού σύνθετου προϊόντος (αυτοκινήτου) το οποίο χρησιμεύει για την επισκευή και την αποκατάσταση της αρχικής εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος;

2) Σε περίπτωση αποφατικής απαντήσεως επί του πρώτου ερωτήματος, αποκλείουν οι κανόνες περί δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί καταχωρισμένων υποδειγμάτων, κατόπιν σταθμίσεως των αναφερόμενων στο πρώτο ερώτημα συμφερόντων, την εφαρμογή της ρήτρας περί επισκευής επί αντιγράφων συμπληρωματικών προϊόντων που μπορούν να επιλέγονται ελεύθερα από τον πελάτη, επί τη βάσει της προκείμενης ότι η ρήτρα περί επισκευής πρέπει να τυγχάνει στενής ερμηνείας και να εφαρμόζεται αποκλειστικώς επί ανταλλακτικών των οποίων η μορφή είναι αρρήκτως συνδεδεμένη με το προϊόν, ήτοι επί συστατικών των οποίων η μορφή έχει καθορισθεί κατά τρόπο ουσιωδώς αμετάβλητο σε σχέση με την εξωτερική εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος, και όχι επί των λοιπών συστατικών που θεωρούνται εναλλάξιμα (αντικαταστατά) και τα οποία μπορούν να επιλέγονται ελεύθερα από τον πελάτη;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως επί του δευτέρου ερωτήματος, ποια μέτρα πρέπει να λάβει ο κατασκευαστής αντιγράφων σωτρών προκειμένου να εξασφαλίσει τη νόμιμη κυκλοφορία των προϊόντων που προορίζονται για την επισκευή και την αποκατάσταση της αρχικής εξωτερικής εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος;»

Β. Η υπόθεση C-435/16

18. Η Porsche είναι δικαιούχος πλειόνων κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων που αντιπροσωπεύουν τροχούς για οχήματα.

19. Η Acacia, της οποίας ο διαχειριστής, ο R. D'Amato, είναι ομοίως εναγόμενος στη διαφορά της κύριας δίκης, παράγει σώτρα (ζάντες) για επιβατικά αυτοκίνητα που κατασκευάζονται από διαφορετικούς κατασκευαστές οχημάτων. Το φάσμα των προϊόντων της περιλαμβάνει τα σώτρα (ζάντες) ελαφρού αλουμινίου «W1050 Philadelphia», «W1051 Tornado Silver», «W1054 Saturn» και «W1053 Helios Silver», τα οποία αναπαράγουν κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα των οποίων δικαιούχος είναι η Porsche. Το σήμα της Acacia, WSP Italy, καθώς και η ένδειξη «Not O.E.M» αποτυπώνονται στα σώτρα (ζάντες) που κατασκευάζει.

20. Η Acacia προτείνει προς πώληση τα σώτρα (ζάντες) ελαφρού αλουμινίου στον ιστότοπό της www.wspitaly.com, η πρόσβαση στον οποίο, στη Γερμανία, είναι δυνατή στη γερμανική γλώσσα. Στον εν λόγω ιστότοπο, ο οποίος απευθύνεται στους τελικούς χρήστες, είναι δυνατή η αγορά ενός ή μεγαλύτερου αριθμού σώτρων (ζαντών). Εκεί απαντά και η ένδειξη στην αγγλική ότι πρόκειται για αντίγραφα ανταλλακτικών τροχών ή για εν μέρει αντίγραφα ανταλλακτικών τροχών, πλήρως συμβατών με τα αναφερόμενα οχήματα και προοριζομένων αποκλειστικά για την επισκευή τους, προς αποκατάσταση της αρχικής τους εμφανίσεως. Όσον αφορά τα σώτρα (ζάντες) ελαφρού αλουμινίου που προορίζονται για τα οχήματα της Porsche, η Acacia αναφέρει ότι πρόκειται για ανταλλακτικά σώτρα (ζάντες), τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο σε οχήματα Porsche.

21. Θεωρώντας ότι τα σώτρα (ζάντες) ελαφρού αλουμινίου «W1050 Philadelphia», «W1051 Tornado Silver», «W1054 Saturn» και «W1053 Helios Silver» προσβάλλουν τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα των οποίων είναι δικαιούχος, η Porsche άσκησε αγωγή ενώπιον του Landgericht (περιφερειακού δικαστηρίου, Γερμανία) προκειμένου, ιδίως, να απαγορευθεί στην Acacia να κατασκευάζει και να διαθέτει στο εμπόριο τα επίδικα σώτρα (ζάντες).

22. Η Acacia και ο διαχειριστής της ισχυρίσθηκαν ότι τα επίδικα σώτρα (ζάντες) είναι ανταλλακτικά που χρησιμοποιούνται για την επισκευή οχημάτων Porsche που έχουν υποστεί ζημιά, οπότε, σύμφωνα με το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, αποκλείονται από την προστασία που παρέχουν τα σχέδια ή υποδείγματα των οποίων δικαιούχος είναι η Porsche.

23. Το Landgericht (περιφερειακό δικαστήριο) έκρινε ότι η αγωγή της Porsche ήταν βάσιμη. Δεδομένου ότι η έφεση της Acacia και του διαχειριστή της απορρίφθηκαν, αυτοί άσκησαν αίτηση αναιρέσεως, κατόπιν άδειας του εφετείου, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

24. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η έκβαση της αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησαν η Acacia και ο διαχειριστής της εξαρτάται από την ερμηνεία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Διευκρινίζει συναφώς ότι, κατά την κρίση του, τα συστατικά των οποίων το σχήμα δεν επιβάλλεται, όπως είναι τα επίμαχα στο πλαίσιο της παρούσας διαφοράς σώτρα (ζάντες), δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ρήτρας επισκευής που καθιερώνει η διάταξη αυτή.

25. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (ανώτατο ομοσπονδιακό δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εφαρμόζεται η περιορισμένη προστασία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 μόνο σε χυτά μέρη, ήτοι σε μέρη των οποίων το σχήμα καθορίζεται, καταρχήν κατά τρόπο αμετάβλητο από την εμφάνιση και τα οποία, επομένως, δεν μπορούν να επιλεγούν ελεύθερα, όπως π.χ. τα σώτρα των μηχανοκίνητων οχημάτων, από τον πελάτη;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Εφαρμόζεται η περιορισμένη προστασία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 μόνον επί της πωλήσεως πανομοιότυπου οχήματος, επομένως δε και χρώματος και μεγέθους προϊόντων που είναι αντίστοιχα προς τα αυθεντικά προϊόντα;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Ισχύει η περιορισμένη προστασία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 υπέρ του προμηθευτή ενός προϊόντος το οποίο προσβάλλει καταρχήν το δικαίωμα επί του σχεδίου χάριν της προστασίας του οποίου ασκείται αγωγή μόνον στην περίπτωση που ο προμηθευτής αυτός διασφαλίζει κατά τρόπο αντικειμενικό ότι το προϊόν του μπορεί να αγοραστεί για σκοπούς επισκευής και μόνον και όχι για άλλους σκοπούς, όπως π.χ. χάριν αναβαθμίσεως ή εξατομικεύσεως του συνολικού προϊόντος;

4) Στην περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τρίτο ερώτημα:

Ποια μέτρα πρέπει να λάβει ο προμηθευτής ενός προϊόντος το οποίο προσβάλλει καταρχήν το δικαίωμα επί του σχεδίου χάριν της προστασίας του οποίου ασκείται αγωγή προκειμένου να διασφαλίσει κατά τρόπο αντικειμενικό ότι το προϊόν του μπορεί να αγοραστεί για σκοπούς επισκευής και μόνον και όχι για άλλους σκοπούς, όπως π.χ. χάριν αναβαθμίσεως ή εξατομικεύσεως του συνολικού προϊόντος; Αρκεί

α) το γεγονός ότι ο προμηθευτής στο ενημερωτικό φυλλάδιο διευκρινίζει ότι η πώληση γίνεται για σκοπούς επισκευής και μόνον, προκειμένου να αποκατασταθεί η αρχική εμφάνιση του συνολικού προϊόντος, ή

β) απαιτείται όπως ο προμηθευτής εξαρτά την παράδοση από γραπτή δήλωση του αγοραστή (εμπόρου και καταναλωτή) ότι το πωλούμενο προϊόν θα χρησιμοποιείται για σκοπούς επισκευής και μόνον;»

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

26. Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 18 Ιουλίου 2016 στην υπόθεση C-397/16 και στις 4 Αυγούστου 2016 στην υπόθεση C-435/16.

27. Στην υπόθεση C-397/16, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η Acacia, η Audi, η Ιταλική, η Γερμανική και η Ολλανδική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή.

28. Στην υπόθεση C-435/16, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η Acacia και ο R. D'Amato, η Audi, η Γερμανική, η Ιταλική και η Ολλανδική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή.

29. Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 25ης Απριλίου 2017, οι δύο υποθέσεις ενώθηκαν προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

30. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 14ης Ιουνίου 2017 προφορικές παρατηρήσεις ανέπτυξαν η Acacia και ο R. D'Amato, η Audi, η Porsche, η Ιταλική, η Γερμανική και η Γαλλική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή.

V. Ανάλυση

31. Οι υπό κρίση υποθέσεις αφορούν τη ρήτρα επισκευής που προβλέπει το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 ως προς τα ανταλλακτικά που χρησιμοποιούνται για την επισκευή σύνθετου προϊόντος. Όπως θα εξηγήσω κατωτέρω, η εν λόγω εξαίρεση από την προστασία κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος αποτέλεσε αντικείμενο διεξοδικών συζητήσεων κατά τη νομοθετική διαδικασία που προηγήθηκε της εκδόσεως του κανονισμού αυτού.

32. Για να διευκολύνω την κατανόηση του διακυβεύματος της υπό κρίση υποθέσεως, θα περιγράψω, καταρχάς, τη ratio της εν λόγω ρήτρας επισκευής, η οποία αποσκοπεί στην ευρεία ελευθέρωση της αγοράς των ανταλλακτικών (τμήμα Α).

33. Με το δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 και το πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16 ζητείται να διευκρινιστεί κατά πόσον το περιεχόμενο της εξαιρέσεως του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 περιορίζεται στα συστατικά των οποίων η μορφή καθορίζεται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος. Θα προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει αρνητική απάντηση στα ερωτήματα αυτά, καθόσον η κατάργηση της εν λόγω απαιτήσεως ήταν αναγκαία για να επιτευχθεί πολιτική συμφωνία εντός του Συμβουλίου όσον αφορά την έκδοση του κανονισμού αυτού (τμήμα Β).

34. Με το δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16 ζητείται να διευκρινιστεί αν το περιεχόμενο του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 περιορίζεται στα πανομοιότυπα με τα αυθεντικά προϊόντα, ιδίως από άποψη χρώματος και μεγέθους. Θα προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει καταφατική απάντηση στο ερώτημα αυτό. Θα εξετάσω επίσης, στο πλαίσιο αυτό, την απαίτηση που συνίσταται την ύπαρξη «συστατικού σύνθετου προϊόντος» καθώς και αυτή που αφορά τη χρήση προς τον σκοπό επισκευής του σύνθετου προϊόντος (τμήμα Γ).

35. Το τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 καθώς και το τρίτο και το τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16 αφορούν τα μέτρα διασφαλίσεως που πρέπει να λαμβάνονται από τον κατασκευαστή ή τον πωλητή συστατικών που επιθυμεί να επικαλεστεί το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002.

36. Συναφώς, θα προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει υπό την έννοια ότι, για να επικαλεστεί την εξαίρεση αυτή, ο κατασκευαστής ή ο πωλητής συστατικού σύνθετου προϊόντος πρέπει να συμμορφώνεται προς την υποχρέωση επιμέλειας όσον αφορά την τήρηση εκ μέρους των μεταγενέστερων χρηστών των όρων χρήσεως του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Η εν λόγω υποχρέωση επιμέλειας συνεπάγεται, αφενός, ότι ενημερώνει τον αγοραστή περί του ότι το οικείο συστατικό ενσωματώνει σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου δεν είναι δικαιούχος και ότι προορίζεται να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά υπό τους όρους που θέτει η εν λόγω διάταξη και, αφετέρου, ότι χάνει το δικαίωμα επικλήσεως της εξαιρέσεως εάν γνώριζε ή είχε βάσιμους λόγους να γνωρίζει ότι το συστατικό δεν επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τους όρους αυτούς (τμήμα Δ).

37. Διευκρινίζω ότι τα ανωτέρω στοιχεία απαντήσεως θα επιτρέψουν να δοθεί απάντηση στο πρώτο ερώτημα που τέθηκε στο πλαίσιο της υποθέσεως C-397/16 υπό την έννοια ότι το σώτρο (ζάντα) αυτοκινήτου πρέπει να θεωρείται ως «συστατικό σύνθετου προϊόντος» κατά το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002[4] και ότι μπορεί να τύχει της εξαιρέσεως που προβλέπει η διάταξη αυτή εφόσον χρησιμοποιείται για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφανίσεως[5]. Προσθέτω ότι, προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, δεν είναι αναγκαίο να εξετασθούν οι λοιπές αρχές και διατάξεις των οποίων γίνεται μνεία σε αυτό, όπως ορθώς τόνισαν η Γερμανική Κυβέρνηση και η Επιτροπή.

Α. Επί της ratio της ρήτρας επισκευής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002

38. Όπως υπογράμμισε η Επιτροπή, από τις αιτιολογικές σκέψεις της προτάσεως κανονισμού προκύπτει ότι ο σκοπός της ρήτρας επισκευής ήταν να αποτραπεί η δημιουργία μονοπωλίων υπέρ των δικαιούχων όσον αφορά τα συστατικά σύνθετων προϊόντων:

«Στόχος της εν λόγω διάταξης είναι να αποφευχθεί η δημιουργία εξηρτημένων αγορών για ορισμένα ανταλλακτικά.

[…]

[…] Ο καταναλωτής που αγόρασε ένα προϊόν μακράς διάρκειας και το οποίο δύναται να είναι δαπανηρό (π.χ. ένα αυτοκίνητο) θα συνδεόταν επ' αόριστον, για την αγορά των εξωτερικών ανταλλακτικών, με τον κατασκευαστή του πολυσύνθετου προϊόντος. Αυτό θα μπορούσε να καταλήξει στη δημιουργία μη υγιών συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά ανταλλακτικών, αλλά επίσης στην πράξη να εξασφαλίσει στον κατασκευαστή του πολυσύνθετου προϊόντος ένα μονοπώλιο με διάρκεια που να υπερβαίνει εκείνη της προστασίας του σχεδίου ή υποδείγματός του […]»[6].

39. Για να γίνει σαφώς αντιληπτή η περίπτωση που αντιμετωπίζεται ανωτέρω στην πρόταση κανονισμού, θεωρώ χρήσιμο να περιγράψω τις συνέπειες της προστασίας που παρέχει το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα στα στάδια του σχεδιασμού αυτοκινήτου οχήματος, της διαθέσεως στο εμπόριο του αυτοκινήτου αυτού και της αντικαταστάσεως συστατικού του αυτοκινήτου αυτού.

4 Βλ. σημεία 92 και 93 των παρουσών προτάσεων.

5 Βλ. σημεία 97 έως 110 των παρουσών προτάσεων.

6 Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα [COM(93) 342 τελικό, σ. 24 και 25].

40. Πρώτον, ας υποθέσουμε ότι κατασκευαστής αυτοκινήτων σχεδιάζει υπόδειγμα ή σχέδιο αυτοκινήτου που είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Βάσει αυτού, ο ως άνω κατασκευαστής ζητεί και επιτυγχάνει την προστασία του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος για το αυτοκίνητο, το οποίο συνιστά σύνθετο προϊόν υπό την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο γ', του ως άνω κανονισμού. Επιτυγχάνει επίσης την προστασία αυτή για πλείονα συστατικά που ενσωματώνονται στο αυτοκίνητο κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, όπως οι προφυλακτήρες, τα φτερά, οι πόρτες, οι φανοί ή ακόμη τα σώτρα (ζάντες) τροχού.

41. Ως δικαιούχος των εν λόγω κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων, ο κατασκευαστής του αυτοκινήτου αποκτά, κατ' εφαρμογή του άρθρου 19 του κανονισμού αυτού, το δικαίωμα χρήσεως αυτών και το δικαίωμα να απαγορεύει σε οποιονδήποτε τρίτο τη χρήση χωρίς τη συγκατάθεσή του. Με άλλα λόγια, ο κατασκευαστής αυτός κατέχει μονοπώλιο χρήσεως των εν λόγω σχεδίων ή υποδειγμάτων, πράγμα που του παρέχει τη δυνατότητα να απαγορεύει στους τρίτους να κατασκευάζουν ή να διαθέτουν στο εμπόριο αυτοκίνητο ή συστατικά αυτοκινήτου χρησιμοποιώντας τα ως άνω σχέδια ή υποδείγματα.

42. Εντούτοις, και δεύτερον, ο κανόνας της αναλώσεως του άρθρου 21 του κανονισμού 6/2002 περιορίζει το μονοπώλιο αυτό στην πρώτη διάθεση των οικείων προϊόντων στην αγορά[7]. Συγκεκριμένα, κατά τη διάταξη αυτή, τα δικαιώματα του δικαιούχου δεν εκτείνονται στις πράξεις που αφορούν προϊόν που έχει διατεθεί στην αγορά από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του. Επομένως, με κάθε πώληση αυτοκινήτου, τα δικαιώματα του κατασκευαστή αναλώνονται όχι μόνο όσον αφορά το πωληθέν αυτοκίνητο, το οποίο θεωρείται ως σύνθετο προϊόν, αλλά και σε σχέση με κάθε συστατικό του αυτοκινήτου αυτού το οποίο προστατεύεται από κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα.

43. Τρίτον, είναι πιθανόν ένα από τα ενσωματωμένα στο πωληθέν αυτοκίνητο συστατικά από τον κατασκευαστή αυτοκινήτων, όπως οι προφυλακτήρες, τα φτερά, οι πόρτες, οι φανοί ή ακόμη τα σώτρα (ζάντες) των τροχών, να παρουσιάσει ελάττωμα και να πρέπει να αντικατασταθεί.

44. Κατ' εφαρμογή των άρθρων 19 και 21 του κανονισμού 6/2002, ο κατασκευαστής αυτοκινήτων έχει μονοπώλιο χρήσεως, το οποίο περιορίζεται στην πρώτη διάθεση στην αγορά, σε σχέση με κάθε ανταλλακτικό που ενσωματώνει σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου είναι δικαιούχος. Επομένως, οι διατάξεις αυτές παρέχουν στον κατασκευαστή το δικαίωμα να αντιταχθεί στην κατασκευή ή στη διάθεση στο εμπόριο τέτοιων συστατικών χωρίς τη συγκατάθεσή του, τούτο δε καθ' όλη τη διάρκεια της χρήσεως του σύνθετου προϊόντος, δηλαδή, στην παρούσα περίπτωση, του αυτοκινήτου.

45. Αυτό ακριβώς το μονοπώλιο, δηλαδή το μονοπώλιο του δικαιούχου σε σχέση με τα ανταλλακτικά σύνθετου προϊόντος, αποσκοπεί να εξουδετερώσει, υπό ορισμένες περιστάσεις, η ρήτρα επισκευής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Η ρήτρα αυτή προβλέπει, συγκεκριμένα, ότι τα δικαιώματα του δικαιούχου δεν εκτείνονται στα συστατικά που χρησιμοποιούνται για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφανίσεως.

46. Διευκρινίζω εξαρχής ότι, υπό την παρούσα εκδοχή της, η ρήτρα επισκευής οδηγεί, κατά τη γνώμη μου, σε *ευρεία ελευθέρωση* της αγοράς των ανταλλακτικών, σε αντίθεση προς την αρχικώς προταθείσα από την Επιτροπή εκδοχή, η οποία οδηγούσε σε *περιορισμένη ελευθέρωση* της αγοράς αυτής[8]. Συγκεκριμένα, το πεδίο εφαρμογής της ρήτρας επισκευής, υπό την αρχική αυτής εκδοχή,

7 Η αρχή της αναλώσεως των αποκλειστικών δικαιωμάτων του δικαιούχου συνιστά επίσης ένα από τα θεμέλια της προστασίας που παρέχουν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα δικαιώματα του δημιουργού ή τα σήματα. Βλ., ιδίως, άρθρο 29 της συμφωνίας για την ίδρυση Ενιαίου Δικαστηρίου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΕ 2013, C 175, σ. 1)· άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ 2001, L 167, σ. 10), και άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2017, L 154, σ. 1).

8 Βλ. σημεία 71 έως 78 των παρουσών προτάσεων.

περιοριζόταν στα συστατικά των οποίων η μορφή καθορίζεται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος, όπως οι φανοί του αυτοκινήτου. Επομένως, οι δικαιούχοι διατηρούσαν το μονοπώλιό τους σε σχέση με τα συστατικά των οποίων η μορφή δεν καθοριζόταν από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος, όπως τα σώτρα (ζάντες) αυτοκινήτου.

47. Η κατάργηση του όρου αυτού ήταν, πάντως, αναγκαία για να καταστεί δυνατή η έκδοση του κανονισμού 6/2002 από το Συμβούλιο, όπως θα εξηγήσω στο επόμενο τμήμα. Επομένως, η τελική εκδοχή της ρήτρας επισκευής αφορά *όλα* τα ανταλλακτικά, χωρίς περιορισμό όσον αφορά τη μορφή τους.

Β. Επί της απουσίας απαιτήσεως να καθορίζεται η μορφή του συστατικού από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος (δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 και πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16)

48. Η Audi, η Porsche και η Γερμανική Κυβέρνηση υποστήριξαν ότι η ρήτρα επισκευής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εφαρμόζεται μόνο στα συστατικά σύνθετου προϊόντος «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα» ή, με άλλα λόγια, στα συστατικά των οποίων η μορφή καθορίζεται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος.

49. Η επιχειρηματολογία αυτή εξυπηρετεί τα συμφέροντα των δικαιούχων σχεδίων ή υποδειγμάτων σώτρων (ζαντών), όπως η Audi και η Porsche, για τον εξής λόγο. Όπως οι ανωτέρω εξέθεσαν διεξοδικά, η μορφή των σώτρων (ζαντών) δεν εξαρτάται από την εμφάνιση του οχήματος. Με άλλα λόγια, οποιοδήποτε όχημα μπορεί να συνδυαστεί με πολλά υποδείγματα σώτρων (ζαντών). Κατά συνέπεια, η ερμηνεία αυτή αποκλείει τα σώτρα (ζάντες) από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, πράγμα που θα παρείχε στην Audi και την Porsche τη δυνατότητα να διατηρήσουν το μονοπώλιό τους στα ανταλλακτικά σώτρων (ζαντών) που ενσωματώνουν τα σχέδια ή υποδείγματα των οποίων είναι δικαιούχοι.

50. Διευκρινίζω ότι η Porsche αναφέρθηκε σε διάφορες αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων που επιβεβαιώνουν την ερμηνεία αυτή [9], ενώ η Acacia παρέθεσε άλλες αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων που την αποδυναμώνουν [10]. Επισημαίνω επίσης ότι τα αιτούντα δικαστήρια στις υπό κρίση υποθέσεις έχουν αποκλίνουσες απόψεις ως προς το ζήτημα αυτό [11].

51. Φρονώ ότι τα επιχειρήματα που προβάλλουν η Audi και η Porsche πρέπει να απορριφθούν για τους παρακάτω λόγους.

9 Κατά την Porsche, οι ακόλουθες αποφάσεις απέκλεισαν τα σώτρα (ζάντες) αυτοκινήτων από το πεδίο εφαρμογής της ρήτρας επισκευής: απόφαση του tribunal de commerce de Bruxelles (Εμποροδικείου Βρυξελλών, Βέλγιο) της 16ης Φεβρουαρίου 2015, A/12/05787· απόφαση του Højesteret (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Δανία) της 10ης Μαρτίου 2015, 17/2010· Landgericht Hamburg (πρωτοδικείο του Αμβούργου, Γερμανία), GRUR-RS 2015, σ. 16872· Landgericht Düsseldorf (πρωτοδικείο του Ντίσελντορφ, Γερμανία), GRUR-RR 2016, σ. 228· απόφαση της Audiencia Provincial de Alicante (περιφερειακού δικαστηρίου του Alicante, Ισπανία) της 18ης Ιουνίου 2010, 437/10· απόφαση του Tribunale di Bologna (πρωτοδικείου της Μπολόνια, Ιταλία), της 17ης Δεκεμβρίου 2013, 4306/2011· απόφαση του Tribunale di Milano (πρωτοδικείου του Μιλάνου, Ιταλία) της 27ης Νοεμβρίου 2014, 3801/2013· απόφαση του πρωτοδικείου του Ελσίνκι (Φινλανδία), 15/149362, της 19ης Νοεμβρίου 2015, αριθ. φακέλου: R14/5257· απόφαση του Svea hovrätt (εφετείου Στοκχόλμης, Σουηδία) της 29ης Ιανουαρίου 2016, αριθ. φακέλου Ö 8596-17.

10 Κατά την Acacia, οι ακόλουθες αποφάσεις περιέλαβαν τα σώτρα (ζάντες) στο πεδίο εφαρμογής της ρήτρας επισκευής: Tribunale di Napoli (πρωτοδικείο Νάπολης, Ιταλία), 11 Νοεμβρίου 2009, RG 35034/079· Tribunale di La Spezia (πρωτοδικείο Spezia, Ιταλία), 21 Σεπτεμβρίου 2010, 66/10/18· Tribunale di La Spezia (πρωτοδικείο Spezia), 29 Σεπτεμβρίου 2010, Proc. 75/2010 mod.18· Tribunale di Napoli (πρωτοδικείο Νάπολης), 11 Φεβρουαρίου 2011, 5001/2011· Tribunale di Milano (πρωτοδικείο του Μιλάνου), 11 Ιουνίου 2012, RG 24209/12· Tribunale di Milano (πρωτοδικείο του Μιλάνου), 11 Οκτωβρίου 2012, RG 46317/12· Corte d'appello di Napoli (εφετείο Νάπολης, Ιταλία), 25 Σεπτεμβρίου 2013, 3678/2013.

11 Βλ. σημεία 16 και 24 των παρουσών προτάσεων.

52. Καταρχάς, η απαίτηση να ανήκει το συστατικό σε σύνθετο προϊόν από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα δεν απαντά στο γράμμα του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Η έλλειψη αυτή συνηγορεί, αφεαυτής, υπέρ της απορρίψεως της προσεγγίσεως που προτείνουν η Audi, η Porsche και η Γερμανική Κυβέρνηση.

53. Αφετέρου, δεν είναι δυνατόν να υιοθετηθεί η προσέγγιση αυτή, καθόσον η κατάργηση της ως άνω απαιτήσεως, η οποία περιλαμβανόταν στην αρχική πρόταση της Επιτροπής, ήταν αναγκαία για να υπάρξει πολιτική συμφωνία στο πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με την έκδοση του κανονισμού αυτού, όπως κατέδειξε η Επιτροπή. Δεδομένης της καθοριστικής σημασίας του στοιχείου αυτού στην ερμηνεία που προτείνω να δοθεί, θα ήθελα να υπενθυμίσω επακριβώς την εξέλιξη αυτής της διατάξεως κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας.

54. Στις 3 Δεκεμβρίου 1993, η Επιτροπή κατέθεσε ταυτόχρονα πρόταση κανονισμού [12] και πρόταση οδηγίας σχετικά με την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων [13]. Η πρόταση κανονισμού είχε ως αντικείμενο τη δημιουργία κοινοτικού συστήματος προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων. Η πρόταση οδηγίας αποσκοπούσε στην προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων ενόψει περιορισμού των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

55. Το άρθρο 23 της προτάσεως κανονισμού περιλάμβανε ρήτρα επισκευής της οποίας το περιεχόμενο περιοριζόταν στα τμήματα πολυσύνθετου προϊόντος «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα» [14]. Το άρθρο 14 της προτάσεως οδηγίας περιλάμβανε ρήτρα επισκευής διατυπωμένη με τους ίδιους σχεδόν όρους.

56. Μετά από πολλά έτη διοργανικών συζητήσεων, η πρόταση οδηγίας υιοθετήθηκε στις 13 Οκτωβρίου 1998 και έγινε η οδηγία 98/71 σχετικά με τη νομική προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων.

57. Το τελικό κείμενο του άρθρου 14 της οδηγίας αυτής παρουσιάζει σημαντικές διαφορές σε σχέση με την αρχική πρόταση της Επιτροπής [15]. Ειδικότερα, το άρθρο αυτό αφορά στο εξής όλα τα «συστατικ[ά] που χρησιμοποιούνται για την επισκευή ενός σύνθετου προϊόντος κατά τρόπον ώστε να αποκατασταθεί η αρχική του εμφάνιση» και χωρίς να απαιτεί το συστατικό αυτό να αποτελεί μέρος ενός πολυσύνθετου προϊόντος «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα», όπως προέβλεπε η αρχική πρόταση της Επιτροπής.

12 Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα (ΕΕ 1994, C 29, σ. 20).

13 Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη νομική προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων (ΕΕ 1993, C 345, σ. 14).

14 «Άρθρο 23 – Χρήση του καταχωρημένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος στο πλαίσιο επισκευής:
Τα δικαιώματα που παρέχει καταχωρημένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα δεν ασκούνται έναντι τρίτων οι οποίοι, μετά παρέλευση τριετίας από την πρώτη κυκλοφορία στην αγορά του προϊόντος στο οποίο εφαρμόσθηκε το σχέδιο ή υπόδειγμα, το χρησιμοποιούν κατά την έννοια του άρθρου 21, υπό τον όρον ότι

α) το προϊόν στο οποίο ενσωματώνεται ή εφαρμόζεται το σχέδιο ή υπόδειγμα αποτελεί μέρος ενός πολυσύνθετου προϊόντος *από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα*,
β) σκοπός της εν λόγω χρήσης είναι η επισκευή του πολυσύνθετου προϊόντος ώστε να επανέλθει στην αρχική του μορφή και
γ) δεν προκύπτει παραπλάνηση του κοινού ως προς την προέλευση του προϊόντος που χρησιμοποιείται για την επισκευή.» (η υπογράμμιση δική μου).

15 «Άρθρο 14 – Μεταβατική διάταξη
Έως ότου εγκριθούν τροποποιήσεις της παρούσας οδηγίας κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής βάσει του άρθρου 18, τα κράτη μέλη διατηρούν σε ισχύ τις υπάρχουσες νομικές διατάξεις που αφορούν τη χρήση του σχεδίου ή υποδείγματος συστατικών που χρησιμοποιούνται για την επισκευή ενός σύνθετου προϊόντος κατά τρόπον ώστε να αποκατασταθεί η αρχική του εμφάνιση και εισάγουν αλλαγές στις εν λόγω διατάξεις μόνον εφόσον οι διατάξεις αυτές θέτουν ως στόχο την ελευθέρωση της αγοράς των εν λόγω συστατικών.»

58. Μετά την έκδοση της οδηγίας 98/71, η Επιτροπή κατέθεσε στις 21 Ιουνίου 1999 τροποποιημένη πρόταση κανονισμού, του οποίου το άρθρο 23 είχε καταργηθεί, αλλά ο οποίος περιλάμβανε νέο άρθρο 10α [16]. Εν αναμονή εναρμονισμένης λύσεως στο πλαίσιο της εν λόγω οδηγίας, το άρθρο αυτό απέκλειε προσωρινώς τα συστατικά από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, απαγορεύοντας την καταχώρησή τους ως κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής. Πάντως, σε αντιδιαστολή προς το άρθρο 14 της οδηγίας 98/71, το περιεχόμενο της διατάξεως αυτής εξακολουθούσε να περιορίζεται στα συστατικά σύνθετου προϊόντος «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το σχέδιο ή υπόδειγμα» [17].

59. Η απόκλιση αυτή μεταξύ της οδηγίας 98/71 και της προτάσεως κανονισμού αποτέλεσε ένα από τα κυριότερα εμπόδια στην υιοθέτηση της προτάσεως αυτής από το Συμβούλιο, η οποία απαιτούσε ομοφωνία κατ' εφαρμογήν του πρώην άρθρου 308 ΕΚ. Συγκεκριμένα, η μεγάλη πλειονότητα των αντιπροσωπειών τασσόταν υπέρ της συγκλίσεως μεταξύ των εν λόγω δύο πράξεων ως προς το σημείο αυτό [18].

60. Στο πλαίσιο ακριβώς αυτό, η Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κάλεσε την Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων (Coreper), στις 19 Οκτωβρίου 2000, να λάβει θέση επί τριών παραλλαγών της διατάξεως σχετικά με τα ανταλλακτικά σύνθετων προϊόντων, οι οποίες προτάθηκαν, αντιστοίχως, από την Επιτροπή, την Προεδρία του Συμβουλίου και την ιρλανδική αντιπροσωπεία [19].

61. Οι δύο πρώτες παραλλαγές της διατάξεως αυτής διατηρούσαν την απαίτηση το συστατικό αυτό να αποτελεί μέρος σύνθετου προϊόντος «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το σχέδιο ή υπόδειγμα». Αντιθέτως, η απαίτηση αυτή δεν περιλαμβανόταν πλέον στο γράμμα της τρίτης παραλλαγής την οποία πρότεινε η ιρλανδική αντιπροσωπεία [20].

62. Επί της τρίτης ακριβώς αυτής παραλλαγής, η οποία είναι η μόνη που επιτρέπει σύγκλιση μεταξύ της οδηγίας 98/71 και της προτάσεως κανονισμού όσον αφορά τα συστατικά σύνθετων προϊόντων, επιτεύχθηκε συμφωνία στο πλαίσιο της Coreper κατά τη συνεδρίαση της 25ης Οκτωβρίου 2000 [21].

63. Κατά συνέπεια, από τις προπαρασκευαστικές εργασίες συνάγεται ότι η κατάργηση της απαιτήσεως όπως το συστατικό αποτελεί μέρος σύνθετου προϊόντος «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα» ήταν αναγκαία προκειμένου να καταστεί δυνατή η έκδοση του κανονισμού αυτού από το Συμβούλιο, οκτώ περίπου έτη μετά την αρχική πρόταση της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, η πολιτική συμφωνία που επιτεύχθηκε στο πλαίσιο του Συμβουλίου στηρίζεται στην υιοθέτηση ρήτρας επισκευής των συστατικών σύνθετου προϊόντος η οποία έχει ευρύτερο περιεχόμενο από αυτό που πρότεινε αρχικά η Επιτροπή, τούτο δε σε βάρος των συμφερόντων των δικαιούχων.

16 Τροποποιημένη πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα (ΕΕ 2000, C 248 E, σ. 3).

17 «Άρθρο 10α – Μεταβατική διάταξη
1. Έως ότου εγκριθούν τροποποιήσεις στον παρόντα κανονισμό βάσει σχετικής πρότασης της Επιτροπής, η καταχώριση κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος δεν θα παρέχει δικαιώματα επί σχεδίου ή υποδείγματος που εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε ένα προϊόν το οποίο αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος *από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το σχέδιο ή υπόδειγμα*.
2. Η πρόταση της Επιτροπής, για την οποία γίνεται λόγος στην παράγραφο 1, πρέπει να υποβληθεί μαζί, και να λάβει υπόψη, κάθε αλλαγή που τυχόν προτείνει η Επιτροπή σχετικά με το ίδιο θέμα βάσει του άρθρου 18 της οδηγίας [98/71] για την έννομη προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων.» (Η υπογράμμιση δική μου).

18 Βλ. έκθεση της Προεδρίας της Επιτροπής των Μονίμων Αντιπροσώπων (Coreper) υπ' αριθ. 12420/00, της 19ης Οκτωβρίου 2000, σημείο 6, διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12420-2000-INIT/fr/pdf, όπου αναφέρεται ότι «[η] μεγάλη πλειονότητα των αντιπροσωπειών ζήτησε την προσέγγιση της διατυπώσεως του άρθρου 10α και της αιτιολογικής σκέψεως 13 προς εκείνη του άρθρου 14 της οδηγίας, δεδομένου ότι η διατύπωση που πρότεινε η Επιτροπή ενδέχεται να αποκλείσει από την προστασία περισσότερα συστατικά από αυτά τα οποία αφορά το άρθρο 14 της οδηγίας». Βλ. και έκθεση της Προεδρίας της Coreper, υπ' αριθ. 8107/00, της 5ης Μαΐου 2000, σ. 2, διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8107-2000-INIT/fr/pdf.

19 Έκθεση της Προεδρίας της Coreper, υπ' αριθ. 12420/00, της 19ης Οκτωβρίου 2000, σημείο 9.

20 Έκθεση της Προεδρίας της Coreper, υπ' αριθ. 12420/00, της 19ης Οκτωβρίου 2000, σ. 9 έως 11.

21 Σημείωμα της Προεδρίας προς την ομάδα «Διανοητική Ιδιοκτησία» (Σχέδια και υποδείγματα), υπ' αριθ. 12811/00, της 27ης Οκτωβρίου 2000, σ. 1 και 2, διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12811-2000-INIT/fr/pdf.

64. Κατά την άποψή μου, η ερμηνεία που προτείνουν η Audi, η Porsche και η Γερμανική Κυβέρνηση συνίσταται ακριβώς στην αμφισβήτηση της εν λόγω πολιτικής συμφωνίας, καθόσον περιορίζει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 στα συστατικά των οποίων η μορφή καθορίζεται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος.

65. Εκτιμώ ότι οι ανωτέρω περιγραφείσες συνθήκες εκδόσεως του κανονισμού 6/2002 αποκλείουν την ερμηνεία αυτή η οποία θα οδηγούσε σε επανεισαγωγή, διά της δικαστικής οδού, μιας προϋποθέσεως η οποία καταργήθηκε στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας.

66. Προσθέτω ότι κανένα από τα στοιχεία που προέβαλαν η Audi, η Porsche και η Γερμανική Κυβέρνηση δεν είναι ικανό να κλονίσει την πεποίθησή μου συναφώς.

67. Σύμφωνα με ένα πρώτο επιχείρημα, η ερμηνεία αυτή θα ήταν σύμφωνη με τον σκοπό που επιδιώκεται με το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, ο οποίος έγκειται στην αποτροπή της δημιουργίας μονοπωλίων όσον αφορά την πώληση ανταλλακτικών[22]. Κατά το επιχείρημα αυτό, τέτοιος κίνδυνος δεν υφίσταται όταν η μορφή του συστατικού δεν καθορίζεται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος, όπως στην περίπτωση σώτρου (ζάντας) αυτοκινήτου. Απόδειξη αυτού αποτελεί ο ισχυρός ανταγωνισμός που υφίσταται στην αγορά των σώτρων (ζαντών), εφόσον οι καταναλωτές έχουν την επιλογή μεταξύ πολλών υποδειγμάτων που προτείνουν πλείονες κατασκευαστές. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο των υποθέσεων των κύριων δικών, η Acacia ήταν ελεύθερη να δημιουργήσει νέα υποδείγματα σώτρων (ζαντών) που δεν ενσωματώνουν τα σχέδια ή υποδείγματα των οποίων είναι δικαιούχοι η Audi και η Porsche, εφόσον η μορφή του σώτρου (ζάντας) δεν καθορίζεται από την εμφάνιση του οχήματος.

68. Σύμφωνα με ένα δεύτερο επιχείρημα που προβάλλουν οι ως άνω διάδικοι, η ερμηνεία αυτή συνάδει με το γράμμα της αιτιολογικής σκέψεως 13 του κανονισμού 6/2002, η οποία αναφέρεται στα συστατικά σύνθετου προϊόντος «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το σχέδιο ή το υπόδειγμα».

69. Θεωρώ ότι τα επιχειρήματα αυτά πρέπει να απορριφθούν για τους κάτωθι τρεις λόγους.

70. Πρώτον, εκτιμώ ότι, ανεξαρτήτως της ενδεχόμενης βασιμότητάς τους, τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να έχουν ως συνέπεια τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, επανεισάγοντας, διά της ερμηνείας, απαίτηση της οποίας η κατάργηση ήταν αναγκαία για την επίτευξη πολιτικής συμφωνίας εντός του Συμβουλίου.

71. Δεύτερον, θεωρώ ότι, σε αντιδιαστολή προς όσα υποστηρίζουν η Audi, η Porsche και η Γερμανική Κυβέρνηση, ο σκοπός της αποτροπής δημιουργίας μονοπωλίων στην αγορά των ανταλλακτικών δικαιολογούσε την κατάργηση της απαιτήσεως αυτής από τον νομοθέτη της Ένωσης.

72. Ασφαλώς, το μονοπώλιο του δικαιούχου είναι ευρύτερο όταν η μορφή του συστατικού *καθορίζεται* από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος. Για παράδειγμα, εάν η μορφή φανού καθορίζεται από την εμφάνιση του αυτοκινήτου και ο φανός αυτός ενσωματώνει προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα, τότε κανένας τρίτος δεν μπορεί να κατασκευάσει ή να διαθέσει στο εμπόριο ανταλλακτικά φανών χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου. Τα μέρη συμφωνούν ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, η ρήτρα επισκευής πρέπει να εφαρμοστεί για την ελευθέρωση της αγοράς των ανταλλακτικών, δια της παροχής στους τρίτους της δυνατότητας να χρησιμοποιήσουν το επίμαχο σχέδιο ή υπόδειγμα.

73. Εντούτοις γεγονός παραμένει ότι ο δικαιούχος κατέχει μονοπώλιο, οπωσδήποτε πιο περιορισμένο, και όταν η μορφή του συστατικού *δεν καθορίζεται* από την εμφάνιση του αυτοκινήτου, όπως στην περίπτωση των σώτρων (ζαντών) αυτοκινήτου. Στην περίπτωση αυτή, άλλοι κατασκευαστές είναι ελεύθεροι να σχεδιάσουν ανταλλακτικά που δεν ενσωματώνουν προστατευόμενα σχέδια ή

22 Βλ. σημείο 38 των παρουσών προτάσεων.

υποδείγματα, χωρίς ο δικαιούχος να μπορεί να αντιταχθεί στην ενέργεια αυτή. Πάντως, ο δικαιούχος αυτός διατηρεί, καταρχήν, το δικαίωμα να αντιταχθεί στην κατασκευή ή στη διάθεση στο εμπόριο σώτρων (ζαντών) που αντιγράφουν την εμφάνιση των σώτρων (ζαντών) τις οποίες σχεδίασε. Ως προς την τύχη ακριβώς του εν λόγω «περιορισμένου» μονοπωλίου διατυπώθηκαν αποκλίνουσες απόψεις κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας και στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως.

74. Αποκλείοντας από το πεδίο εφαρμογής της ρήτρας επισκευής τα συστατικά των οποίων η μορφή δεν καθορίζεται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος, όπως είναι τα ανταλλακτικά σώτρα (ζάντες), η αρχική πρόταση της Επιτροπής διατηρούσε το εν λόγω «περιορισμένο» μονοπώλιο του δικαιούχου, σύμφωνα με την ερμηνεία που πρότειναν η Audi, η Porsche και η Γερμανική Κυβέρνηση. Κατά την πρώτη αυτή προσέγγιση, η Audi έχει το δικαίωμα να αντιταχθεί στην αντικατάσταση σώτρου (ζάντας) Audi που έχει υποστεί ζημιά από αντίγραφο σώτρου (ζάντας) που έχει κατασκευασθεί από την Acacia. Υπό την έννοια αυτή, η ως άνω πρόταση οδηγούσε σε περιορισμένη ελευθέρωση της αγοράς των ανταλλακτικών.

75. Αντιθέτως, η τελική εκδοχή της ρήτρας επισκευής, η οποία αφορά *όλα* τα συστατικά σύνθετων προϊόντων, έχει ως αποτέλεσμα την κατάργηση του «περιορισμένου» μονοπωλίου του δικαιούχου, σύμφωνα με την ερμηνεία που πρότειναν η Acacia, η Ιταλική και η Ολλανδική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή. Κατά τη δεύτερη αυτή προσέγγιση, η Audi δεν έχει το δικαίωμα να αντιταχθεί στην αντικατάσταση σώτρου (ζάντας) Audi που έχει υποστεί ζημιά από αντίγραφο σώτρου (ζάντας) κατασκευασμένου από την Acacia. Η προσέγγιση αυτή καταλήγει σε ευρεία ελευθέρωση της αγοράς των ανταλλακτικών.

76. Κατά συνέπεια, καταργώντας την απαίτηση η μορφή του συστατικού να καθορίζεται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος, ο νομοθέτης της Ένωσης τάχθηκε, κατά τη γνώμη μου, υπέρ της ευρείας ελευθερώσεως της αγοράς των ανταλλακτικών. Από τη σκοπιά του καταναλωτή, η ελευθέρωση αυτή παρέχει τη δυνατότητα, οσάκις η επισκευή είναι αναγκαία, αγοράς ανταλλακτικού σώτρου (ζάντας) που έχει κατασκευαστεί από τρίτον και αντιγράφει την εμφάνιση του πρωτότυπου σώτρου (ζάντας) που έχει υποστεί ζημιά, χωρίς ο καταναλωτής να είναι υποχρεωμένος να αγοράσει ανταλλακτικό σώτρου (ζάντας) που έχει κατασκευαστεί από τον δικαιούχο. Με άλλα λόγια, ο καταναλωτής δεν δεσμεύεται, σε περίπτωση επισκευής, από την επιλογή στην οποία προέβη κατά την αγορά του οχήματος.

77. Υπογραμμίζω ότι η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το άρθρο 14 της οδηγίας 98/71, το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο αναθεωρήσεως από κοινού με το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού.

78. Πράγματι, μολονότι η διάταξη αυτή παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να διατηρήσουν σε ισχύ εθνικές διατάξεις που θεσπίζουν ρήτρα επισκευής, διευκρινίζει ότι τα κράτη αυτά μπορούν να εισαγάγουν τροποποιήσεις στις εν λόγω διατάξεις «μόνον εάν ο σκοπός έγκειται στην ελευθέρωση της αγοράς των εν λόγω συστατικών». Είμαι της γνώμης ότι η διάταξη αυτή επιβεβαιώνει ότι η πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης έκλινε προς την ελευθέρωση της αγοράς των ανταλλακτικών.

79. Τρίτον, όσον αφορά την αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού 6/2002, η Επιτροπή προέβαλε ότι η διατήρηση της εκφράσεως «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα» απορρέει από έλλειψη συντονισμού μεταξύ της αιτιολογικής σκέψεως και της διατάξεως που προβλέπει τη ρήτρα επισκευής.

80. Μολονότι δεν θεωρώ δυνατόν, επί τη βάσει των εγγράφων που δημοσίευσε το Συμβούλιο, να αποφανθώ με βεβαιότητα ως προς το σημείο αυτό, πλείονες ενδείξεις συνηγορούν, κατά τη γνώμη μου, υπέρ της απόψεως αυτής. Πρώτον, είναι πιθανόν η διατήρηση της εκφράσεως αυτής να στηρίζεται στην υιοθέτηση από την Coreper της προτάσεως της ιρλανδικής αντιπροσωπείας, η οποία

δεν περιλάμβανε τροποποίηση που να αφορά το κείμενο της αιτιολογικής σκέψεως [23]. Στο πλαίσιο αυτό, το κείμενο συμβιβασμού που κοινοποίησε η Προεδρία του Συμβουλίου κατόπιν της συνεδριάσεως της Coreper περιλάμβανε εκδοχή της αιτιολογικής σκέψεως 13 στηριζόμενη στη δεύτερη παραλλαγή (της Προεδρίας) και εκδοχή της διατάξεως στηριζόμενη στην τρίτη παραλλαγή (της ιρλανδικής αντιπροσωπείας) [24]. Η διαφορά αυτή διατηρήθηκε καθ' όλη τη διάρκεια των συζητήσεων στο πλαίσιο του Συμβουλίου [25], και τούτο μέχρι την έκδοση του τελικού κειμένου στις 12 Δεκεμβρίου 2001.

81. Δεύτερον, υπενθυμίζω ότι η μεγάλη πλειονότητα των αντιπροσωπειών είχαν εκφράσει την επιθυμία ευθυγραμμίσεως μεταξύ, αφενός, του γράμματος της αιτιολογικής σκέψεως και της ρήτρας επισκευής στην πρόταση κανονισμού και, αφετέρου, εκείνου του άρθρου 14 της οδηγίας 98/71 [26]. Η φράση «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το σχέδιο ή το υπόδειγμα» είχε απαλειφθεί από το κείμενο του άρθρου αυτού κατά τη διάρκεια των νομοθετικών εργασιών [27]. Και οι περιστάσεις αυτές συνηγορούν υπέρ της απόψεως ότι η διατήρηση της εκφράσεως αυτής στο κείμενο της αιτιολογικής σκέψεως 13 του κανονισμού 6/2002 είναι το αποτέλεσμα ελλείψεως συντονισμού με το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, όπως προέβαλε η Επιτροπή.

82. Σε κάθε περίπτωση, εκτιμώ ότι το περιεχόμενο μιας αιτιολογικής σκέψεως, η οποία στερείται παντελώς δεσμευτικής ισχύος, δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια τον περιορισμό του περιεχομένου διατάξεως κανονισμού, διά της επανεισαγωγής όρου του οποίου η κατάργηση ήταν αναγκαία για την επίτευξη πολιτικής συμφωνίας στο Συμβούλιο.

83. Από τα προεκτεθέντα συνάγω ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 δεν περιορίζεται στα συστατικά που αποτελούν μέρος σύνθετου προϊόντος «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα», απαίτηση η οποία απορρίφθηκε ρητώς από τον νομοθέτη της Ένωσης.

Γ. Επί των όρων που προβλέπει το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 (δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16)

84. Από το γράμμα του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 μπορούν να συναχθούν δύο προϋποθέσεις εκ των οποίων η μία αφορά την ύπαρξη συστατικού σύνθετου προϊόντος και η άλλη αναφέρεται στη χρήση του συστατικού αυτού για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφανίσεως.

1. Η ύπαρξη συστατικού σύνθετου προϊόντος

85. Η πρώτη προϋπόθεση αφορά την ύπαρξη «συστατικού σύνθετου προϊόντος». Επισημαίνω ότι ο κανονισμός 6/2002 δεν περιλαμβάνει ορισμό της έννοιας αυτής.

23 Έκθεση της Προεδρίας στην Coreper, υπ' αριθ. 12420/00, της 19ης Οκτωβρίου 2000, σ. 11.

24 Βλ. σημεία 60 και 61 των παρουσών προτάσεων. Βλ. σημείωμα της Προεδρίας προς την ομάδα «Διανοητική Ιδιοκτησία» (Σχέδια και υποδείγματα), υπ' αριθ. 12811/00, της 27ης Οκτωβρίου 2000, σ. 2.

25 Βλ., ιδίως, έκθεση της Προεδρίας στην Coreper, υπ' αριθ. 13103/00, της 9ης Νοεμβρίου 2000, σ. 6 και 9, διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13103-2000-INIT/fr/pdf ·έκθεση της Προεδρίας στην Coreper, υπ' αριθ. 13641/00, της 21ης Νοεμβρίου 2000, σ. 4 και 6, διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13641-2000-INIT/fr/pdf και έκθεση της Προεδρίας στο Συμβούλιο (Εσωτερική Αγορά, Καταναλωτές και Τουρισμός), υπ' αριθ. 13749/00, της 24ης Νοεμβρίου 2000, σ. 7, διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13749-2000-INIT/fr/pdf.

26 Βλ. υποσημείωση 18 των παρουσών προτάσεων.

27 Βλ. σημείο 57 των παρουσών προτάσεων.

86. Κατά πάγια νομολογία, από την ανάγκη τόσο της ενιαίας εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας προκύπτει ότι σε διάταξη του δικαίου της Ένωσης, η οποία δεν παραπέμπει ρητώς στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της εννοίας και του περιεχομένου της, πρέπει κατά κανόνα να δίδεται, σε όλη την Ένωση, αυτοτελής και ενιαία ερμηνεία, λαμβανομένων υπόψη των συμφραζομένων της διατάξεως και του σκοπού που επιδιώκει η σχετική κανονιστική ρύθμιση [28].

87. Κατ' εφαρμογή της νομολογίας αυτής, πλείονα στοιχεία του ορισμού μπορούν να συναχθούν από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002.

88. Πρώτον, κατά το άρθρο 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 6/2002, το «σύνθετο προϊόν» ορίζεται ως το προϊόν που αποτελείται από περισσότερα συστατικά δυνάμενα να αντικατασταθούν, επιτρέποντας την αποσυναρμολόγηση και την επανασυναρμολόγηση του προϊόντος. Εξάλλου, το άρθρο 3, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού ορίζει το «προϊόν» ως κάθε βιομηχανικό αντικείμενο ή χειροτέχνημα, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εξαρτημάτων που προορίζονται για συναρμολόγηση σε ένα σύνθετο προϊόν.

89. Δεύτερον, από το γράμμα του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 προκύπτει ότι η χρήση του συστατικού πρέπει να καθιστά δυνατή την επισκευή *του σύνθετου προϊόντος*. Η διευκρίνιση αυτή σημαίνει ότι το συστατικό είναι αναγκαίο για τη συνήθη χρήση του σύνθετου προϊόντος ή, με άλλα λόγια, ότι το ελάττωμα ή η έλλειψη του συστατικού μπορεί να εμποδίσει την εν λόγω συνήθη χρήση. Τα μέρη συμφωνούν ότι αυτό συμβαίνει με τα σώτρα (ζάντες) αυτοκινήτου. Αντιθέτως, φρονώ ότι η προϋπόθεση αυτή αποκλείει, μεταξύ άλλων, τα εξαρτήματα αυτοκινήτου όπως τα παιδικά καθίσματα, τα ράφια οροφής ή τις ακουστικές εγκαταστάσεις, όπως ορθώς υποστήριξε η Γερμανική Κυβέρνηση.

90. Τρίτον, το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 αφορά μόνο συστατικά που αποτελούν το αντικείμενο προστασίας κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος. Πράγματι, ελλείψει της προστασίας αυτής, η εξαίρεση που προβλέπει η διάταξη αυτή είναι άνευ αντικειμένου.

91. Κατά συνέπεια, η εν λόγω διάταξη μπορεί να αφορά μόνον τα συστατικά που πληρούν, μεταξύ άλλων, τις προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού. Συγκεκριμένα, όταν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές, το συστατικό δεν μπορεί να τύχει της προστασίας του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος που καθιερώνει ο κανονισμός 6/2002. Επομένως, η ρήτρα επισκευής μπορεί να αφορά μόνο συστατικά τα οποία, αφού ενσωματωθούν στο σύνθετο προϊόν, παραμένουν ορατά κατά τη συνήθη χρήση του προϊόντος αυτού και των οποίων τα ορατά χαρακτηριστικά πληρούν, αυτά καθεαυτά, τις προϋποθέσεις ως προς τον νεωτερισμό και τον ατομικό χαρακτήρα.

92. Από τις προηγούμενες σκέψεις συνάγεται ότι η έννοια του «συστατικού σύνθετου προϊόντος» του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 αφορά:

– προϊόν ενσωματωμένο σε άλλο, το οποίο χαρακτηρίζεται ως «σύνθετο προϊόν»,

– το οποίο μπορεί να αποσυναρμολογηθεί και να αντικατασταθεί,

– είναι αναγκαίο για τη συνήθη χρήση του σύνθετου προϊόντος, και

– παραμένει ορατό κατά τη συνήθη χρήση του σύνθετου προϊόντος.

28 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2006, Nokia (C-316/05, EU:C:2006:789, σκέψη 21), η οποία αφορούσε την ερμηνεία των όρων «ειδικοί λόγοι» του άρθρου 98, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1).

93. Κατά την άποψή μου, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι το σώτρο (ζάντα) αυτοκινήτου πληροί τις προϋποθέσεις αυτές και, κατά συνέπεια, πρέπει να χαρακτηρισθεί ως «συστατικό σύνθετου προϊόντος» υπό την έννοια της διατάξεως αυτής.

94. Η Porsche υποστήριξε, εντούτοις, ότι τα σώτρα (ζάντες) αυτοκινήτου δεν μπορούν να θεωρηθούν ως συστατικά σύνθετου προϊόντος υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως. Κατά το επιχείρημα αυτό, η εμφάνιση ή «η αισθητική» των σώτρων (ζαντών) είναι ανεξάρτητη αυτής του οχήματος, πράγμα που σημαίνει ότι ο καταναλωτής είναι ελεύθερος να επιλέξει τα σώτρα (ζάντες) με τα οποία επιθυμεί να εξοπλίσει το όχημά του προκειμένου να του προσδώσει ιδιαίτερη όψη.

95. Διαπιστώνω ότι με το επιχείρημα αυτό υποστηρίζεται τελικά ότι τα σώτρα (ζάντες) δεν μπορούν να εμπίπτουν στη ρήτρα επισκευής, διότι η μορφή τους δεν καθορίζεται από την εμφάνιση του οχήματος, οπότε το ίδιο όχημα μπορεί να συνδυαστεί με πλείονα υποδείγματα σώτρων (ζαντών)[29]. Αρκεί να επισημάνω συναφώς ότι, με τον τρόπο αυτόν, η Porsche καλεί το Δικαστήριο να επαναφέρει προϋπόθεση την οποία ο νομοθέτης της Ένωσης απέρριψε ρητώς, όπως διευκρινίστηκε στα σημεία 48 έως 83 των παρουσών προτάσεων.

96. Από τα προεκτεθέντα συνάγω ότι η έννοια του «συστατικού σύνθετου προϊόντος» δεν περιορίζεται στα συστατικά των οποίων η μορφή καθορίζεται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος, αλλά αφορά κάθε προϊόν το οποίο είναι ενσωματωμένο σε άλλο προϊόν, χαρακτηριζόμενο ως «σύνθετο προϊόν», και μπορεί να αποσυναρμολογηθεί και να αντικατασταθεί, είναι δε αναγκαίο για τη συνήθη χρήση του σύνθετου προϊόντος και παραμένει ορατό κατά τη συνήθη χρήση του σύνθετου αυτού προϊόντος.

2. Η χρήση του συστατικού για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφανίσεως

97. Κατά το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, η δεύτερη προϋπόθεση είναι ότι το συστατικό πρέπει να «χρησιμοποιείται κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης».

98. Η έννοια της «χρήσεως» κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ορίζεται ευρέως, κατά τρόπον ώστε να περιλαμβάνει κάθε χρήση συστατικού προς τον σκοπό επισκευής.

99. Υπογραμμίζω, πρώτον, ότι ο σκοπός της επισκευής του σύνθετου προϊόντος συνεπάγεται ουσιώδη περιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Πράγματι, η απαίτηση αυτή αποκλείει, μεταξύ άλλων, κάθε χρήση συστατικού για λόγους ευχαρίστησης ή απλής διευκολύνσεως, όπως η αντικατάσταση σώτρου (ζάντας) για λόγους αισθητικής.

100. Με άλλα λόγια, η εξαίρεση από την προστασία των κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων καθιερώνεται αποκλειστικά σε σχέση με τη χρήση συστατικών η οποία *επιβάλλεται* από την ελαττωματική κατάσταση του σύνθετου προϊόντος, δηλαδή την κατάσταση που εμποδίζει τη συνήθη χρήση του προϊόντος αυτού. Η εν λόγω ελαττωματική κατάσταση μπορεί να προκληθεί, κατά τη γνώμη μου, είτε από ελάττωμα του ίδιου του συστατικού είτε από την έλλειψη του συστατικού αυτού, ιδίως σε περίπτωση κλοπής[30].

29 Βλ. σημείο 49 των παρουσών προτάσεων.

30 Υπενθυμίζω, συναφώς, ότι η απαίτηση επισκευής του σύνθετου προϊόντος σημαίνει ότι το συστατικό είναι αναγκαίο για τη συνήθη χρήση του προϊόντος αυτού. Βλ. σημείο 89 των παρουσών προτάσεων.

101. Συναφώς, το γεγονός ότι τα σώτρα (ζάντες) που αγοράστηκαν ανεξαρτήτως του οχήματος θα μπορούσαν, στην πράξη, να χρησιμοποιηθούν κυρίως για λόγους ευχαρίστησης και όχι επισκευής δεν μπορεί, αυτό καθεαυτό, να δικαιολογήσει τον αποκλεισμό των σώτρων (ζαντών) από το πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής.

102. Δεύτερον, το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 διευκρινίζει επίσης ότι η επισκευή πρέπει να πραγματοποιείται προς αποκατάσταση της αρχικής εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος.

103. Επισημαίνω ότι η απαίτηση αυτή αφορά την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος και όχι την εμφάνιση του συστατικού. Επομένως, η απαίτηση αυτή προϋποθέτει ότι η αντικατάσταση του ελαττωματικού συστατικού μπορεί να επηρεάσει την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος. Με άλλα λόγια, το συστατικό πρέπει να αποτελεί μέρος του σύνθετου προϊόντος.

104. Θεωρώ ότι ένα συστατικό που αναφέρεται στο άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 αποτελεί κατ' ανάγκη μέρος της εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος, λόγω της αλληλεπιδράσεως μεταξύ της διατάξεως αυτής και του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού[31]. Πράγματι, και όπως διευκρίνισα προηγουμένως, μόνον τα συστατικά που παραμένουν ορατά κατά τη συνήθη χρήση του σύνθετου προϊόντος μπορούν να τύχουν της προστασίας των κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων και, κατά συνέπεια, εμπίπτουν στη ρήτρα επισκευής. Ένα συστατικό που παραμένει ορατό αποτελεί κατ' ανάγκη μέρος της εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος, όπως συμβαίνει, ιδίως, με τα σώτρα (ζάντες) αυτοκινήτων.

105. Πάντως, για να τύχει της εν λόγω εξαιρέσεως, πρέπει ακόμη η επισκευή να πραγματοποιείται προς αποκατάσταση της *αρχικής* εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος. Εκτιμώ ότι η απαίτηση αυτή σημαίνει ότι το ανταλλακτικό του συστατικού έχει εμφάνιση πανομοιότυπη προς αυτή του αρχικώς ενσωματωθέντος στο σύνθετο προϊόν.

106. Επιπλέον, η έννοια της «εμφανίσεως» πρέπει, κατά την άποψή μου, να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του ορισμού του «σχεδίου ή υποδείγματος» που διατυπώνεται στο άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002, ούτως ώστε να αφορά, ιδίως, την εμφάνιση που προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του και ιδίως από τη γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, την υφή ή/και τα υλικά του ίδιου του προϊόντος ή/και της διακοσμήσεως που φέρει.

107. Στο πλαίσιο των υποθέσεων των κύριων δικών, η απαίτηση αυτή σημαίνει ότι η εμφάνιση του σώτρου (ζάντας) που χρησιμοποιείται για επισκευή είναι πανομοιότυπη προς αυτή του σώτρου (ζάντας) που ενσωματώθηκε αρχικά στο όχημα, ιδίως όσον αφορά τα χαρακτηριστικά, τη γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, την υφή ή/και τα υλικά του σώτρου (ζάντας) ή/και της διακοσμήσεως που φέρει.

108. Διευκρινίζω συναφώς ότι η τοποθέτηση σήματος που ανήκει σε τρίτο κατασκευαστή –όπως το σήμα WSP Italy που επιθέτει η Acacia στα σώτρα (ζάντες) τα οποία κατασκευάζει[32] – δεν συνεπάγεται ότι η εμφάνιση του ανταλλακτικού διαφέρει από αυτή του αυθεντικού συστατικού στο οποίο είχε τεθεί σήμα των δικαιούχων των κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων –όπως η Audi ή η Porsche. Πράγματι, εάν συνέβαινε αυτό, τα αποκλειστικά δικαιώματα που οι δικαιούχοι απολαύουν δυνάμει της προστασίας των σημάτων θα παρείχαν τη δυνατότητα πλήρους περιορισμού του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002[33].

31 Βλ. σημείο 91 των παρουσών προτάσεων.

32 Βλ. σημεία 13 και 19 των παρουσών προτάσεων.

33 Το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να κρίνει ότι το άρθρο 110 του κανονισμού 6/2002 δεν εξουσιοδοτεί κατασκευαστή εξαρτημάτων, όπως η Acacia, να επιθέτει σήμα καταχωρισμένο από κατασκευαστή αυτοκινήτων χωρίς τη συγκατάθεσή του. Βλ. σημείο 133 των παρουσών προτάσεων.

109. Η Audi και η Γερμανική Κυβέρνηση πρότειναν ακόμη την ερμηνεία της προϋποθέσεως σχετικά με την αποκατάσταση της αρχικής εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος υπό την έννοια ότι εξ αυτής συνάγεται κατ' ανάγκην ότι η μορφή του συστατικού καθορίζεται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος. Αρκεί, εκ νέου, να επισημάνω, συναφώς, ότι, με τον τρόπο αυτό, οι ως άνω διάδικοι καλούν το Δικαστήριο να επανεισαγάγει απαίτηση την οποία έχει ρητώς απορρίψει ο νομοθέτης της Ένωσης [34].

110. Συνοψίζοντας, για την εφαρμογή της εξαιρέσεως του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, το συστατικό πρέπει να χρησιμοποιείται «για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος», πράγμα που αποκλείει κάθε χρήση για λόγους ευχαρίστησης ή απλής διευκολύνσεως και «προς αποκατάσταση της αρχικής εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος», πράγμα που σημαίνει ότι το ανταλλακτικό έχει εμφάνιση πανομοιότυπη προς αυτή του συστατικού που ενσωματώθηκε αρχικώς στο σύνθετο προϊόν.

Δ. Επί των μέτρων που πρέπει να λαμβάνει ο κατασκευαστής ή ο πωλητής συστατικών σύνθετου προϊόντος προς διασφάλιση της τηρήσεως των όρων χρήσεως του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 (τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 καθώς και τρίτο και τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16)

111. Το τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 καθώς και το τρίτο και το τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16 αφορούν τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται από τον κατασκευαστή ή τον πωλητή ανταλλακτικών, ο οποίος επιθυμεί να επικαλεστεί το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα συστατικά αυτά χρησιμοποιούνται τηρουμένων των όρων χρήσεως που επιβάλλει η διάταξη αυτή [35].

112. Υπενθυμίζεται ότι οι όροι αυτοί αφορούν τη χρήση του συστατικού με σκοπό την επισκευή του σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφανίσεως [36].

113. Διαπιστώνεται ότι το γράμμα του άρθρου 110 του κανονισμού 6/2002 δεν αφορά ρητώς τα μέτρα διασφαλίσεως που είναι δυνατό να απαιτηθούν από τον κατασκευαστή ή τον πωλητή συστατικών ως προς την τήρηση των όρων χρήσεως. Κατά συνέπεια, απόκειται στο Δικαστήριο να ερμηνεύσει τη διάταξη αυτή προκειμένου να καθοριστεί το περιεχόμενο των μέτρων που μπορεί να απαιτηθούν από αυτούς σε περίπτωση που επιθυμούν να επικαλεστούν τη ρήτρα επισκευής για να εξουδετερώσουν τα αποκλειστικά δικαιώματα του δικαιούχου.

114. Συναφώς, δεν είναι, κατά την άποψή μου, δυνατή, αντίθετα προς όσα υποστήριξαν η Audi, η Porsche και η Γερμανική Κυβέρνηση, η συσταλτική ερμηνεία της ρήτρας επισκευής και τούτο για τους εξής λόγους.

34 Βλ. σημεία 48 έως 83 των παρουσών προτάσεων.

35 Υπό το πρίσμα του ευρέος ορισμού της έννοιας «χρήση» κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, η κατασκευή ή η πώληση προϊόντος στο οποίο είναι ενσωματωμένο ή εφαρμόζεται σχέδιο ή υπόδειγμα, καθώς και η αποθεματοποίηση του προϊόντος για τον σκοπό αυτό, τούτο δε χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου, προσβάλλουν τα αποκλειστικά δικαιώματα του δικαιούχου.

36 Διευκρινίζω, συναφώς, ότι η τήρηση του πρώτου από τους όρους που εξετάσθηκαν στο προηγούμενο τμήμα, σχετικά με την ύπαρξη συστατικού σύνθετου προϊόντος, εξαρτάται όχι από τη λήψη μέτρων διασφαλίσεως εκ μέρους του κατασκευαστή ή του πωλητή, αλλά μόνον από τα αντικειμενικά χαρακτηριστικά του επίμαχου προϊόντος που εκτίθενται στο σημείο 92 των παρουσών προτάσεων.

115. Αφενός, και παρά το γράμμα της, η ρήτρα αυτή δεν συνιστά μεταβατική διάταξη υπό την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου, δηλαδή διάταξη της οποίας η εφαρμογή είναι χρονικά περιορισμένη προκειμένου να διευκολύνει τη μετάβαση προς ένα οριστικό καθεστώς[37]. Ασφαλώς, κατά το γράμμα της, η εν λόγω ρήτρα εφαρμόζεται «μέχρις ότου αρχίσουν να ισχύουν οι σχετικές τροποποιήσεις του παρόντος κανονισμού, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής». Η διατύπωση αυτή ισχύει, πάντως, για όλες τις άλλες διατάξεις του κανονισμού οι οποίες εφαρμόζονται, εκ φύσεως, μέχρι την τροποποίησή τους κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής.

116. Στην πραγματικότητα, και όπως υπογράμμισε η Επιτροπή, η ρήτρα επισκευής, η οποία ισχύει από τις 6 Μαρτίου 2002 δυνάμει του άρθρου 111, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, προορίζεται να έχει εφαρμογή για αόριστη διάρκεια.

117. Αφετέρου, η ρήτρα επισκευής συνιστά όχι παρέκκλιση από θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης, πράγμα που θα μπορούσε επίσης να δικαιολογήσει συσταλτική ερμηνεία, αλλά διάταξη που συμβάλλει στη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ αντικρουόμενων εννόμων συμφερόντων, δηλαδή των συμφερόντων των δικαιούχων και τρίτων, στο πλαίσιο της προστασίας των σχεδίων ή υποδειγμάτων.

118. Όπως διευκρινίστηκε προηγουμένως[38], η ρήτρα επισκευής αποσκοπεί στην ευρεία ελευθέρωση των ανταλλακτικών, εμποδίζοντας τον δικαιούχο να προβάλει τα αποκλειστικά του δικαιώματα κατά τη χρήση οποιουδήποτε ανταλλακτικού στο οποίο ενσωματώνεται σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου είναι δικαιούχος, τούτο δε καθ' όλη τη διάρκεια χρήσεως του σύνθετου προϊόντος. Με την καθιέρωση εξαιρέσεως από την προστασία των κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων, η ρήτρα αυτή συμβάλλει στην ισορροπία μεταξύ των αποκλειστικών δικαιωμάτων των δικαιούχων και των δικαιωμάτων των τρίτων προσώπων, διά της παροχής στους τρίτους της δυνατότητας να χρησιμοποιήσουν τα σχέδια ή υποδείγματα των δικαιούχων για την επισκευή σύνθετου προϊόντος.

119. Κατά συνέπεια, η ερμηνεία της ρήτρας αυτής πρέπει να διατηρεί την πρακτική αποτελεσματικότητα της ευρείας ελευθερώσεως που επιθυμεί ο νομοθέτης της Ένωσης σε σχέση με τα ανταλλακτικά.

120. Υπό το πρίσμα ακριβώς των στοιχείων αυτών πρέπει να καθοριστεί το περιεχόμενο των μέτρων διασφαλίσεως που μπορούν να απαιτηθούν από τον κατασκευαστή ή τον πωλητή συστατικών. Η βασική δυσκολία του εγχειρήματος αυτού έγκειται στο γεγονός ότι η επέμβαση του κατασκευαστή ή του πωλητή τοποθετείται πριν την πράξη επισκευής η οποία μπορεί να εμπίπτει στο άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Με άλλα λόγια, αυτά τα μέτρα διασφαλίσεως αφορούν τους όρους υπό τους οποίους θα χρησιμοποιηθεί ένα συστατικό στο μέλλον και, συνηθέστερα, από τρίτους.

121. Συναφώς, προτάθηκαν στο Δικαστήριο τρεις προσεγγίσεις, οι οποίες στηρίζονται, αντιστοίχως, σε υποχρεώσεις εγγυήσεως, δηλώσεως και επιμέλειας. Η τελευταία αυτή προσέγγιση, η οποία είναι, κατά τη γνώμη μου, η πλέον κατάλληλη για τη διατήρηση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της ρήτρας επισκευής, συγκεντρώνει την προτίμησή μου.

122. Η πρώτη προσέγγιση, η οποία στηρίζεται σε μια υποχρέωση εγγυήσεως, συνίσταται στην απαίτηση από τον κατασκευαστή και τον πωλητή να εγγυώνται ότι τα ανταλλακτικά που κατασκευάζουν ή πωλούν θα χρησιμοποιούνται «για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης». Κατά την άποψή μου, αυτή η υποχρέωση εγγυήσεως περιορίζει υπέρμετρα την πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002.

37 Το Δικαστήριο προέβη σε ερμηνεία τέτοιων μεταβατικών ρητρών, μεταξύ άλλων, με τις αποφάσεις της 23ης Μαρτίου 1983, Πεσκέλογλου (77/82, EU:C:1983:92, σκέψεις 11 και 12), της 5ης Δεκεμβρίου 1996, Merck και Beecham (C-267/95 και C-268/95, EU:C:1996:468, σκέψεις 23 και 24), καθώς και της 12ης Ιουνίου 2008, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας (C-462/05, EU:C:2008:337, σκέψεις 53 και 54).

38 Βλ. σημεία 43 έως 47 και 71 έως 78 των παρουσών προτάσεων.

123. Αφενός, μια τέτοια υποχρέωση εγγυήσεως υποχρεώνει τον κατασκευαστή και τον πωλητή να προσφέρουν ανταλλακτικά μόνον όταν μπορούν να έχουν τη βεβαιότητα, εκ των προτέρων, ότι αυτά θα χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με τους όρους των οποίων έγινε μνεία ανωτέρω.

124. Στο πνεύμα αυτό, η Audi πρότεινε να υποχρεωθούν οι κατασκευαστές αντιγράφων σώτρων (ζαντών) να πωλούν τα προϊόντα τους μόνο στα συνεργεία επισκευής και να βεβαιώνονται ότι τα συνεργεία αυτά τα χρησιμοποιούν αποκλειστικά για επισκευή. Η Porsche πρότεινε να απαγορευθούν οι πωλήσεις αντιγράφων σώτρων (ζαντών) μεταξύ των κατασκευαστών και των μεταπωλητών, σε περίπτωση που οι πωλήσεις αυτές αφορούν ιδιαίτερα σημαντικές ποσότητες, προκειμένου να εξακριβωθεί η τήρηση της προπαρατεθείσας διατάξεως. Προσθέτω ότι, στην ακραία εκδοχή, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ο κατασκευαστής επιτρέπεται να κατασκευάσει αντίγραφο σώτρου (ζάντας) μόνο σε περίπτωση δεόντως αποδεδειγμένης ανάγκης επισκευής.

125. Εντούτοις, οι περιορισμοί αυτοί στις εμπορικές δραστηριότητες των κατασκευαστών και των πωλητών συστατικών θα είχαν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της προσβάσεώς τους στην αγορά των ανταλλακτικών, αντίθετα προς τον σκοπό της ελευθερώσεως που επιδιώκεται με το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Καταρχάς, η πρόταση της Audi αγνοεί τη δυνατότητα επισκευών που πραγματοποιούνται εκτός των συνεργείων επισκευής, μεταξύ άλλων, από τον ίδιο τον τελικό χρήστη. Στη συνέχεια, η πρόταση της Porsche αποκλείει τα αντίγραφα σώτρων (ζαντών) από τον κατάλογο των πωλητών οι οποίοι αντιπροσωπεύουν σημαντική εμπορική αγορά. Τέλος, η κατασκευή αντιγράφων σώτρων (ζαντών) σε περίπτωση αποδεδειγμένης ανάγκης επισκευής θα είχε ως συνέπεια για τους κατασκευαστές την απώλεια οικονομιών κλίμακας καθώς και καθυστερήσεις στη διαθεσιμότητα των σώτρων (ζαντών) αυτών, προς όφελος των αυθεντικών σώτρων (ζαντών) που διαθέτουν στο εμπόριο οι δικαιούχοι.

126. Αφετέρου, η εν λόγω υποχρέωση εγγυήσεως θα καθιστούσε τον κατασκευαστή και τον πωλητή υπεύθυνους για τις ενέργειες όλων των οικονομικών φορέων που επεμβαίνουν στην αλυσίδα διανομής σε μεταγενέστερο στάδιο, τούτο δε μέχρι τον τελικό χρήστη. Επομένως, ο κατασκευαστής και ο πωλητής θα μπορούσαν να καταστούν υπεύθυνοι για τη χρήση, εκ μέρους του τελικού χρήστη, αντιγράφων σώτρων (ζαντών) προς ευχαρίστησή του. Συναφώς, η Acacia και η Επιτροπή ορθώς υποστήριξαν ότι θα ήταν δυσανάλογο να απαιτηθεί από τον κατασκευαστή ή τον πωλητή συστατικών να θεσπίσει ένα σύστημα εποπτείας των δραστηριοτήτων τόσο των οικονομικών φορέων που επεμβαίνουν σε προγενέστερο στάδιο όσο και των τελικών χρηστών.

127. Προσθέτω ότι ο δικαιούχος έχει πάντοτε την ευχέρεια, εάν θεωρεί ότι δεν τηρούνται οι όροι χρήσεως που καθιερώνει το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, να ασκήσει τα δικαιώματά του κατά του οικείου χρήστη.

128. Για τους λόγους αυτούς, θεωρώ ότι δεν είναι δυνατό να απαιτηθεί από τον κατασκευαστή και τον πωλητή να εγγυηθούν ότι τα αντίγραφα συστατικών που κατασκευάζουν ή πωλούν θα χρησιμοποιηθούν υπό τους όρους των οποίων μνεία έγινε ανωτέρω.

129. Η δεύτερη προσέγγιση, που προτείνεται στο Δικαστήριο, συνίσταται στην επιβολή στον κατασκευαστή και στον πωλητή συστατικών της υποχρεώσεως να ζητούν δήλωση από τον αγοραστή ότι δεν θα χρησιμοποιήσει το συστατικό για σκοπό διαφορετικό από εκείνον τον οποίο προβλέπει το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 [39].

39 Μνεία της προσεγγίσεως αυτής γίνεται, μεταξύ άλλων, στο τέταρτο ερώτημα που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-435/16.

130. Η προσέγγιση αυτή είναι υπερβολικά άκαμπτη, στο μέτρο που θα εμπόδιζε τον κατασκευαστή ή τον πωλητή να προσφύγουν σε άλλα μέτρα διασφαλίσεως που μπορεί να αποδειχθούν πρόσφορα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους. Επιπλέον, η αποτελεσματικότητα της προσεγγίσεως αυτής θα μπορούσε να αμφισβητηθεί. Συγκεκριμένα, ουδόλως μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ο κατασκευαστής ή ο πωλητής να λάβει τυπικώς τη δήλωση αυτή γνωρίζοντας, εντούτοις, ότι ο αγοραστής δεν θα χρησιμοποιήσει το συστατικό υπό τους όρους που προβλέπει η διάταξη αυτή.

131. Η τρίτη προσέγγιση, την οποία πρότειναν η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, στηρίζεται σε μια υποχρέωση επιμέλειας όσον αφορά την τήρηση, εκ μέρους των μεταγενέστερων χρηστών, των όρων χρήσεως που προβλέπει το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Ακριβώς αυτή η προσέγγιση, η οποία, κατά τη γνώμη μου, είναι η πλέον κατάλληλη για τη διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της ευρείας ελευθερώσεως της αγοράς των ανταλλακτικών που αποφάσισε ο νομοθέτης της Ένωσης, συγκεντρώνει την προτίμησή μου. Πρέπει, ωστόσο, να διευκρινιστεί τι συνεπάγεται στην πράξη η εν λόγω υποχρέωση.

132. Κατά την άποψή μου, ο επιμελής κατασκευαστής ή πωλητής πρέπει να ενημερώνει τον αγοραστή για το γεγονός, αφενός, ότι το οικείο συστατικό ενσωματώνει σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου δεν είναι δικαιούχος και, αφετέρου, ότι το συστατικό αυτό προορίζεται να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφανίσεως.

133. Υπογραμμίζω, συναφώς, ότι το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να κρίνει ότι το άρθρο 14 της οδηγίας 98/71 και το άρθρο 110 του κανονισμού 6/2002 δεν επιτρέπουν, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τα δικαιώματα επί του σήματος, σε κατασκευαστή ανταλλακτικών να τοποθετήσει σήμα καταχωρισμένο από κατασκευαστή αυτοκινήτων χωρίς τη συγκατάθεσή του[40]. Κατά συνέπεια, τρίτος κατασκευαστής –όπως η Acacia– δεν είναι σε θέση να προκαλέσει σύγχυση μεταξύ των αντιγράφων της και των αυθεντικών συστατικών που κατασκευάζει ο δικαιούχος –όπως η Audi ή η Porsche– διά της τοποθετήσεως σήματος που κατέχει ο τελευταίος.

134. Εξάλλου, ο κατασκευαστής ή ο πωλητής πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αποδείξει ότι εκπλήρωσε την εν λόγω υποχρέωση ενημερώσεως, προσφεύγοντας σε κάθε αποδεικτικό μέσο που προβλέπει το εθνικό δίκαιο. Η απόδειξη αυτή θα μπορούσε, ιδίως, όχι όμως αποκλειστικά, να λάβει τη μορφή δηλώσεως που υπογράφει ο αγοραστής, όπως αυτή που προτείνεται στο πλαίσιο της δεύτερης προσεγγίσεως, ή τη μορφή ρήτρας που εντάσσεται στη σύμβαση πωλήσεως.

135. Η εν λόγω υποχρέωση ενημερώσεως δεν αρκεί, πάντως, προς τήρηση της υποχρεώσεως επιμέλειας. Συγκεκριμένα, ο επιμελής κατασκευαστής ή πωλητής οφείλει επίσης να απέχει από την πώληση συστατικού σε περίπτωση που γνωρίζει ή βάσιμα μπορούσε να γνωρίζει ότι το συστατικό αυτό δεν θα χρησιμοποιηθεί υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002.

40 Διάταξη της 6ης Οκτωβρίου 2015, Ford Motor Company (C-500/14, EU:C:2015:680).

136. Υπογραμμίζω ότι τόσο το Δικαστήριο[41] όσο και ο νομοθέτης της Ένωσης[42] χρησιμοποίησαν ανάλογους όρους στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας.

137. Συνοψίζοντας, φρονώ ότι, για να μπορεί ο κατασκευαστής ή ο πωλητής συστατικού σύνθετου προϊόντος να επικαλεστεί τη ρήτρα επισκευής πρέπει να εκπληρώνει μια υποχρέωση επιμέλειας όσον αφορά την τήρηση, εκ μέρους των μεταγενέστερων χρηστών, των όρων χρήσεως που προβλέπει το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Η εν λόγω υποχρέωση επιμέλειας σημαίνει, αφενός, ότι ενημερώνει τον αγοραστή ότι το οικείο συστατικό ενσωματώνει σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου δεν είναι δικαιούχος και ότι το συστατικό αυτό προορίζεται να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά υπό τους όρους της διατάξεως αυτής και, αφετέρου, ότι χάνει το δικαίωμα να την επικαλεσθεί εάν γνώριζε ή βάσιμα μπορούσε να γνωρίζει ότι το συστατικό αυτό δεν θα χρησιμοποιηθεί υπό τους ανωτέρω όρους.

VI. Πρόταση

138. Κατόπιν των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Corte d'appello di Milano (εφετείου Μιλάνου, Ιταλία) και του Bundesgerichtshof (ανωτάτου ομοσπονδιακού δικαστηρίου, Γερμανία) ως εξής:

1) Το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα, έχει την έννοια ότι «το συστατικό σύνθετου πράγματος» δεν περιορίζεται στα συστατικά των οποίων η μορφή καθορίζεται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος αλλά αφορά κάθε προϊόν ενσωματωμένο σε άλλο, το οποίο χαρακτηρίζεται ως «σύνθετο προϊόν» και το οποίο μπορεί να αποσυναρμολογηθεί και να αντικατασταθεί, είναι αναγκαίο ενόψει της συνήθους χρήσεως του σύνθετου προϊόντος και παραμένει ορατό κατά τη συνήθη χρήση του ως άνω σύνθετου προϊόντος.

2) Για την εφαρμογή της εξαιρέσεως του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, το συστατικό πρέπει να χρησιμοποιείται «για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος», πράγμα που αποκλείει κάθε χρήση για λόγους ευχαρίστησης ή απλής διευκολύνσεως, και «προς αποκατάσταση της αρχικής εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος», γεγονός που σημαίνει ότι το ανταλλακτικό πρέπει να έχει εμφάνιση πανομοιότυπη προς αυτή του συστατικού που είχε αρχικώς ενσωματωθεί στο σύνθετο προϊόν.

3) Για να μπορεί να επικαλεστεί τη ρήτρα επισκευής, ο κατασκευαστής ή ο πωλητής συστατικού σύνθετου προϊόντος πρέπει να εκπληρώνει μια υποχρέωση επιμέλειας όσον αφορά την τήρηση, εκ μέρους των μεταγενέστερων χρηστών, των όρων χρήσεως που προβλέπει το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Η εν λόγω υποχρέωση επιμέλειας σημαίνει, αφενός, ότι ενημερώνει τον αγοραστή ότι το οικείο συστατικό ενσωματώνει σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου

41 Βλ. μεταξύ άλλων, σε διαφορετικό πλαίσιο, απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, GS Media (C-160/15, EU:C:2016:644). Το Δικαστήριο έκρινε ότι η τοποθέτηση σε ιστότοπο υπερσυνδέσμων προς προστατευόμενα έργα, ελευθέρως διαθέσιμα σε άλλον ιστότοπο, χωρίς την άδεια του κατόχου του δικαιώματος του δημιουργού, δεν συνιστά «παρουσίαση στο κοινό» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, όταν οι σύνδεσμοι αυτοί παρασχέθηκαν με μη κερδοσκοπικό σκοπό από πρόσωπο *που δεν γνώριζε ούτε μπορούσε ευλόγως να γνωρίζει* τον παράνομο χαρακτήρα της δημοσιεύσεως των έργων αυτών. Ακόμη και αν η απόφαση αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί ευθέως στις υπό κρίση υποθέσεις, επισημαίνω ότι το Δικαστήριο χρησιμοποίησε κριτήριο ανάλογο προς αυτό το οποίο προτείνω.

42 Βλ. άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ 2004, L 157, σ. 45), το οποίο αναφέρει ότι «[τ]α κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες δικαστικές αρχές, κατόπιν αιτήσεως του ζημιωθέντος, να καταδικάζουν τον παραβάτη ο οποίος προέβη σε προσβολή του δικαιώματος *από δόλο ή βαριά αμέλεια*, να καταβάλει στον δικαιούχο του δικαιώματος αποζημίωση αντίστοιχη προς την πραγματική ζημία που υπέστη ο δικαιούχος εξαιτίας της προσβολής του δικαιώματός του διανοητικής ιδιοκτησίας. […]» (Η υπογράμμιση δική μου). Βλ. επίσης άρθρο 4, παράγραφος 4, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, περί προστασίας της τεχνογνωσίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί (εμπορικό απόρρητο) από την παράνομη απόκτηση, χρήση και αποκάλυψή τους (ΕΕ 2016, L 157, σ. 1), το οποίο επισημαίνει ότι «[η] απόκτηση, η χρήση ή η αποκάλυψη εμπορικού απορρήτου θεωρείται επίσης παράνομη όταν ένα πρόσωπο, κατά τη στιγμή της απόκτησης, της χρήσης ή της αποκάλυψης, *γνώριζε ή όφειλε, υπό τις περιστάσεις, να γνωρίζει* ότι το εμπορικό απόρρητο αποκτήθηκε άμεσα ή έμμεσα από άλλο πρόσωπο το οποίο χρησιμοποιούσε ή αποκάλυπτε το εμπορικό απόρρητο παρανόμως, κατά την έννοια της παραγράφου 3» (Η υπογράμμιση δική μου).

δεν είναι δικαιούχος και ότι το συστατικό αυτό προορίζεται να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά υπό τους όρους της διατάξεως αυτής και, αφετέρου, ότι χάνει το δικαίωμα να την επικαλεσθεί εάν γνώριζε ή βάσιμα μπορούσε να γνωρίζει ότι το συστατικό αυτό δεν θα χρησιμοποιηθεί υπό τους ανωτέρω όρους.